

ARREGGEL

Ára 3000 korona

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VIII. KER., RÖKK SZILÁRD-UTCA 19

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 38.000 kor. Egyes szám ára 30 Groschen 1:50 sokol, 1:20 lira, 1 francia frank

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
TELEFONJAI: JÓZS. 143-26, JÓZS. 34-42

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

TELEFONOK VASARNAP ESTÉTŐL
REGGELIG: JÓZSEF 9-66, JÓZSEF 10-16

IV. évfolyam

Budapest, 1925 július 20.

29. szám

Bethlen ma Budapestre érkezik és kedden reggel továbbutazik somogy megyei birtokára

Alaptalanok a miniszterelnök betegségről elterjedt hírek — Bethlen és Vass mai tanácskozása

(A Reggel tudósítójától.) Gróf Bethlen István gödöllői tartózkodásával kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy

a miniszterelnök egészségi állapota megrendült.

Politikai körökben, pártkülönbség nélkül, részvétellel és megdöbbenéssel beszéltek arról, hogy a miniszterelnök idegzetét a genfi utazás, a túlfeszített munka és a még ki sem került vakbél-operáció annyira megviselte, hogy hosszú ideig nem is gondolhat hivatalának átvételére. Ilyen körülmények között sokan azt is tudni vélték, hogy a miniszterelnök kénytelen lesz szabadságidejét hónapokkal meghosszabbítani és tekintettel arra, hogy ezek a hírek máris a legfantasztikusabb találgatások lavináját indították meg, szükségesnek tartottuk, hogy Bethlen egyik bizalmas hívéhez,

Almássy Lászlóhoz,

a kormánypárt ügyvezető alelnökéhez forduljunk fölvilágosításért, aki A Reggel munkatársának a következőket mondta:

— A miniszterelnök ur betegségről elterjedt hírek teljességgel alaptalanok. Eppen tegnap beszéltem báró Prónay György miniszterelnökségi államtitkárral, aki Gödöllővel állandó összeköttetést tart fenn és

a miniszterelnök egészségi állapotáról a legmegnyugtatóbb kijelentéseket tette.

A miniszterelnök egészségének teljes helyreállása mellett bizonyít az is, hogy legközelebb már elhagyja Gödöllőt és a fővárosban keresztül somogy megyei birtokára, Inkepusztára utazik, ahol nyári vakációját fogja eltölteni.

A Reggel értesülése szerint Bethlen grófné

éppen a fővárosban való keresztülutazás előkészítése érdekében szombaton este Budapesten járt, a miniszterelnökségen megtette a szükséges intézkedéseket és még aznap visszautazott Gödöllőre.

A miniszterelnök feleségével együtt ma, hétfőn, érkezik vissza Budapestre, az éjszakát itt tölti és kedden reggel továbbutazik Inkepusztára.

Közérzése annyira javult hogy Gödöllőn, ahol programszerűen egy hetet fölött el, mint a kormányzó vendége, naponként több órát dolgozott. Kormánykörökben bizonyosra veszik, hogy augusztus végén már munkacsejje teljességében veszi át hivatalát helyettesítő, Vass József népjóléti miniszterrel, aki ma alkalmat fog találni arra, hogy a fővárosban átutazó kormányelnöknek részletes jelentést tegyen és megbeszélje vele a legidősebb politikai és gazdasági problémákat. E problémák sorában természetesen olyan kérdések is vannak, amelyek csak a Népszövetség-pénzügyi bizottságának legközelebbi ülése után, szeptemberben lesznek megoldhatók. Eppen erre való tekintettel

a miniszterelnök elsősorban arra fogja felhasználni szabadságidejét, hogy a szeptemberi genfi tanácskozás anyagát előkészítse.

Augusztus utolsó napjaiban azután újból kiutazik Genfba és részt fog venni a Népszövetségnek szeptember elején kezdődő tanácskozásán. Távollétében ismét Vass népjóléti miniszter fogja helyettesíteni, aki ilyen körülmények között csak szeptember közepén kerül abba a helyzetbe, hogy a kormány ügyeinek intézését végleg átadhassa Bethlen miniszterelnöknek.

Magyarország részvételével hatalmas gazdasági konföderációt terveznek Belgrádban

Az új Pasic-kormány programjába vette nyolc dunamenti és Balkán-állam gazdasági szövetségének megteremtését — Pasic bizalmasa, Jovanovic volt bécsi és londoni szerb követ, nyilatkozik Magyarországról a délkelet-európai konföderációban

Belgrád, július 19.

(A Reggel tudósítójától.) Mialatt Pasic és a Radics-párt kormányalakítási tárgyalásai folytak, a politika kulisszái mögött sok szó esett arról, hogy az új koalíció olyan nagyszabású külpolitikai programmal jön, amely a dunai konföderációnál tágabb gazdasági szövetségbe akarja egyesíteni a Balkán és a Duna-medence államait. Ez a terv abból a meglepő új gondolatból indul ki, hogy Jugoszlávia szakít a pánszláv politikával, mert a délszlávoknak nincs többé szükségük Oroszország protekciójára. Epp ellenkezőleg, a föléledő orosz imperializmus veszedelmet jelentene Jugoszláviára, de a többi délkelet-európai országnak is léte-deke, hogy az orosz és a német világhatalmi törekvések ellen védekezzenek. A terv, amely megbízható hírek szerint

eredetileg a régi Szerbia egyik előkelő és nagy szerepet játszott diplomatájától származik, aki jelenleg a belgrádi parlament tagja és a külpolitikában Pasic bizalmas tanácsadója. Jovanovic Jován a háború kitörésekor bécsi követ volt, innen Londonba került, ahol a békekötésig képviselte Szerbiát. A Reggel tudósítója beszélgetést folytatott a régi diplomatával

a délkelet-európai konföderációról, amelybe Magyarországot is meghívják.

— Európa békéjének legnagyobb veszedelmét — mondotta Jovanovic — Németország és Oroszország régi erejének és befolyásának föltámadásában látom. Az egyik a Rajna és Vardar torkolatára aspirál, a másik a Dardanel-látra. Nézetem szerint ez ellen csak egy oltalom van, Nem a dunai konföderáció, vagy a Balkán-államok konföderációja, amely inkább politikai jellegű szövetség és az egyes érdekelt államok rejtett politikai céljait szolgálja, hanem a balkáni és kelet-európai államok gaz-

Somfai, Bárány, Szepes

Vakáció van, a magyar gyerekek, akik elmentek a külföldre küzdeni hírért, dicsőségért, diadalért, egymásután hozzák haza a modern lovagi tornák pályabéreit. A bozontos Somfai Elemér Londonból hozza a háromugrás bajnokságát, az egri diákok ifjú hőse, Bárány Pista, Párisból hoz el egy olyan nagy díjat, amely az egész világon arany vitézségi éremnek számít, Szepes Béla, a nagy „dárdaforgató“, ama Shakespeare és az Ivanhoe hősei földjéről ragadja el a gerelyvetés elsőségét, pedig ezen a földön az Arthurok, Henriek, Richárdok és más régi királyok óta mindég tudtak a férfiak bánni a lándzsával és más hajítószerszámokkal. A magyar zászló, a mi hervedt trikolórnak föl-röppent a bajvivó térségek árbócaira, amelyeket az öt világrész minden országából szivdobogva figyel nemcsak az izmai teljében bizakodó ifjuság, hanem a versengésekből immár félreállott férfiaság is. A piros-fehér-zöld föl-röppült, mint egy exotikus madár, künn Európa fórumán és megint csak meg kellett tudniok a földgömb lakosainak, hogy van valahol egy könnyes, bánatos, árva kis ország a földkerekségen, ahol már csak Szűz Mária palástjában bizakodnak az emberek, de amellet, igyekeznek a régi hőskorokból való férfiaknál is derekabb nemzedéket nevelni: talán éppen azért, mert ennek az országnak történelmi multja, büszkeséggel koszoruzott tiszta homloka oly fájdalmasan alázatott meg a világháboruban. A magyar zászló, ime, amely oly fáradtan hanyatlik el itthon, künn a honfoglalókorabeli utmutató madár szárnyalásával igyekszik a legnagyobb magasságok felé, hogy meglásák őt Délen és Északon, hogy fakult és rongyolt állapotában is hiven tükrözze szivdobbanásos színeiben mindazokat a történelmi vitézségeinket, amelyekkel ugy ki van rakva a mult idő, mint az éjszakai égboltozaton a Hadak utja csillagokkal. Szennyes, üszkös gondjainkból erre a nyári vasárnap alkonyatra felkönyökölve lássunk ismét gyönyörű szellemalakokat magunk körül... Árpád királyokat és Toldikat, a bajnoki térségen is pompázó Mátyásokat és liliomos uralkodókat... Almodjunk. A magyar történelem, mintha engedni kezdene ajult, mély gyászából, mintha most kezdene új lapot írni a magyar sors csuklyás, kifürkészhetetlen szerzetese, amikor fiaink külföldi diadalmaid jegyezteti... Nem lehet, nem szabad a londoni és párisi sikereket lekicsinyelni. Hüs szellő ez a tikkadtan bandukoló magyar vándor számára Európa köves országútján. Legnagyobb diplomáciai eredményünk önállóságunk óta. A háborusziulte tespedt esüggedés, tompa kétségbeesés, a magyar bajnokfiuknak az egész világra elhallatszó hurrázására fog enyhülni igazában, hogy könnyes tekintet helyett büszke sugárással nézhessünk nemzeti színeinkre.

az új Pasic-kormány külpolitikai programja,

dasági szövetsége, amely egyedül képes gátat vetni a föléledő német és orosz imperializmusnak. Ez a kombináció azt jelenti, hogy

Albánia, Ausztria, Bulgária, Csehország, Görögország, Jugoszlávia, Magyarország és Románia egy nagy gazdasági szövetséget alkotnának,

amelynek főközpontja Szaloniki lenne. Egyenként ezek az országok az orosz és német imperializmusnak nem fognak ellenállni tudni, csak akkor, ha idejében fölfogják a veszedelmet és előkészítik a védelmet.

Megkérdeztem, milyen lenne Magyarország helyzete a délkelet-európai konföderációban? — Magyarország — felelte Jovánovics —

alapjában véve agrár-, de fejlődésben levő ipari állam is.

Ha Magyarország állami létének és függetlenségének teljes biztosítása mellett belépne a délkelet-európai gazdasági szövetségbe, ipara és kereskedelme föllendülne,

mert földrajzi fekvésénél fogva jó piacot találna Jugoszláviában, Romániában és Bulgáriában. Budapest már a háború előtt is erősen érezte Berlin nyomását. Magyarországnak és Ausztriának csak úgy van jövőjük, ha Németországtól eltávolodnak. Ha Németországhoz politikailag közelednének, a német ipar létiporná és a német imperializmus elnyelné őket.

Ripka főpolgármester:

„Ha a polgármester-kérdés nem lenne, már tul is volnánk a legnehezebb akadályokon“

Vasárnap délben a főpolgármester elutazott Reichenhallba

(A Reggel tudósítójától.) Ripka Ferenc főpolgármester vasárnap délelőtt még bentjárt hivatalában, délután 1/2 óra körül azonban már el is utazott Németországba. A Reggel munkatársának alkalma volt arra, hogy a Keleti pályaudvaron beszéljen

Ripka főpolgármesterrel,

aki közvetlenül elutazása előtt a következőket mondotta:

— A bajorországi Reichenhallba utazom, ahol három hétig kurát kell tartanom. Nyári vakációmnak második részét Fonyód-Bélatelepen töltöm el és azt hiszem, szeptember előtt már nem is veszem át hivatalomat, amit annál könnyebben megtehetek, mert hiszen a törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyűlését szeptember második felére tervezzük. A főváros ügyeinek eddigi alakulásával meg lehetünk elégedve és az a szép egyetértés, amellyel a közlekedési bizottság tagjai vitatták meg a napirendre került kérdéseket, bizalommal töltött el a jövőre nézve. A szélsőjobboldalról ugyan sok rosszkaratú támadásban volt részem, azok az aggodalmak azonban, amelyeket bizonyos oldalról a demokratikus blok előnyomulásához fűztek, alaptalanoknak bizonyultak. A blok képviselőtagjai olyan korrektül viselkedtek,

hogy ha továbbra is ezen az uton haladnak, a főváros ügyeinek intézése a legmegfelelőbb mederbe fog terelődni.

Annyi bizonyos, hogy én nem fogom őket becsapni.

Ők maguk mondták, mennyire jó hatást tett reájuk, hogy erre velük szemben még csak kísérletet sem tettem és kijelentették, hogy amíg ezt az őszinteséget fogják részemről tapasztalni, bizalommal lesznek irántam. Ebben a tekintetben aggodalomra nincs okuk, mert egyéniségemmel jutnék ellenkezésbe, ha letérnék az őszinteség és a méltányosság útjáról. Ilyen körülmények között

bizonyosra veszem, hogy az új törvényhatósági bizottság munkaképessége biztosítható lesz.

Munkatársunk most megemlítette, hogy a főváros közönsége most már csak

a polgármesterkérdés megoldása

elé tekint izgalmas érdeklődéssel. Erre vonatkozóan Ripka főpolgármester a következőket mondotta:

— Ezen nem is csodálkozom. Mert bizony, ha polgármesterkérdés nem lenne, akkor már tul is volnánk a legnehezebb akadályokon...

Abdul Kadir herceg

nem fulladt a Dunába, jól érzi magát, csak pénze nincsen

A vízbefutott törököt is Abdul Kadirnak hívják, de nem azonos a hereggel

(A Reggel tudósítójától.) Amint a vasárnapi lapok közölték: a Lágymányos melletti holt Dunaágnál szombat délután egy férfi fürdés közben belefutott a vízbe. Parton hagyott ruháiban egy török utlevelet találtak, amely Abdul Kadir névre szólt. Ennek alapján megírták a lapok, hogy a szerencsétlenül járt ember: Abdul Kadir török herceg, aki már több mint egy éve állandóan Pesten él emigrációban. A Reggel munkatársa ellátogatott a herceg zuglói villájába, hogy Abdul Kadir hozzátartozóival beszélhessen. Legnagyobb meglepetésünkre nemcsak a hozzátartozókat, de magát a herceget is megtaláltuk a villában:

Abdul Kadir él és a legjobb egészségnek örvend.

Már a házmaster, aki tüzetes kérdésködés és igazoltatás után kinyitja a kis villa kapuját, újságolja, hogy a herceg maga mutatta neki az újságcikkeket, amelyek őt elparentálják. Csakhamar bejutok Abdul Kadirhoz. A herceg — Abdul Hamid szultán hetedik fia — 40 éven innen van még, alacsony, szemüveges, fáradt arcú férfi, de most vidáman, nevetve jön elém. Tört németességgel beszél:

— Olvastam a lapokban, hogy meghaltam.

Még hozzá elég csunya halállal, mert nem lehet valami kellemes dolog a vízbefulladás. A titkárom reggel kétségbeesve rohant ide,

Milliókat takarít meg

ha az **Opalograph** sokszorosítón házilag állítja elő nyomtatványait. Sokszorosít: kéz- és gépjegyzékeket, leírásokat, kottát, rajzot stb. Korlátlan példányszámban, minden színben: tiszta, éles levonatokat, egyszerű kezeléssel! Díjmentesen bemutatja, ajánlatot küld:

ESTA fotoipar, Budapest, IV. Ferenciek-tere 2., félcemelet. Telefoni J. 152-19

ő is azt hitte, hogy már valahol a Duna fenekeén fekszem. Megnyugtattam, hogy még élek, aztán együtt elolvastuk az újságcikkeket. Amikor ezekből megtudtam, hogy annak az állítólag vízbefutott embernek a kabátjában egy török utlevelet találtak, amely az én nevemre volt kiállítva, az volt az első gondolatom, hogy

ez az egész dolog misztifikáció és a feleségem keze van benne.

A feleségem, Mustafa Medzsida hercegnő — amint ezt annak idején a lapok is megírták — két hónappal ezelőtt megszökött a házamból. Magával vitte a holmiját, az értéktárgyait, sőt egyet-mást az én értéktárgyaimból is. Budára költözött és valószínűleg akar tőlem. Én ebbe nem akartam beleegyezni, nekem ugyan ő már nem kell, de két kis fiunk van, akik most itt élnek velem, azt akartam, hogy jöjjön vissza hozzám. A hercegnő viszont sürgeti a válást, van neki egy Mustafa Afif nevű titkára, ahhoz akar feleségül menni. Ez a Mustafa rossz ember, én bizonyosra veszem, hogy ő csinálta most ezt az egész dolgot, ő tette bele valami régi utlevelemet egy kabátba és letette a partra. Így akarta elérni, hogy engem halottnak higgyenek és ő — talán külföldön,

a halálokat költő újságcikk alapján — elvehesse feleségül a hercegnőt.

Hogy mindez így van, ahogy én gondolom, azt az is bizonyítja, hogy — amint az újságban olvastam — annak a török utlevélnek egyik lapján ezt a ceruzával írt nevet találták: Mustafa. Hát ez ő, a Mustafa Afif.

Nem lehet elhíttetni Abdul Kadir herceggel, hogy valószínűleg, amit mond és sokkal több a lehetősége annak, hogy egyszerű névcsere okozta a tévedést. Ragaszkodik hozzá, hogy a felesége, meg „a rossz Mustafa“ csinálták az egészet... Anyagi ügyek kerülnek még szóba. A herceg elmondja, hogy abból a szerény apanázsából él, amit legidősebb fivére

küld neki angliai petróleumgyáranak jövedelméből. Feleségének távozása anyagilag nagyon érzékenyen érintette. A villa is a hercegnő nevére van írva, aki el is akarta már adni néhányszor, folyton jönnek vevők nézni a villát, de ezeket már be sem engedi a házmaster (ezért a szigorú igazoltatás a kapunál), a telekkönyvi birtokbejegyzés megsemmisítésére pört indított a herceg. Ezt különben a kapu előtt kis tábla közli az arrahaladókkal, nehogy valakinek kedve legyen megvenni a villát a hercegnőtől. Bemutat még Abdul Kadir csinos, szőke barátjának — vagy ha úgy tetszik:

háremhölgyének —

és gyermekeinek is. Három fia van a hercegnék, kettő — 5 és 6 évesek — a feleségtől, a harmadik, nyolchónapos kisfiú anyja: a barátjánője, aki már akkor is ott lakott a villában, amikor a herceg együttélt a feleségével. A két idősebb fiú jól beszél magyarul, a nagyobbik ősszel már iskolába kerül. Elbucszom a hercegtől és hozzátartozóitól. A kapu előtt többen jönnek elém: a szomszéd lakók, izgatottan kérdezik: igaz-e, hogy a herceg a Dunába fullt? Mikor megtudják, hogy semmi baja, örömmel mondják: hálstennek! Szeretik a herceget. Talán inkább részvét ez, mint szeretet: tudják róla, hogy szerényen, olykor, ha a havi apanázsa már elfogyott: nélkülözősek között él. Az egyik szomszéd beszéli, hogy a multkoriban látta a kapun kilépni a herceget, karján két fölöttöt. Kíváncsi volt: hova viszi Abdul Kadir a fölöttöket, azért nyomon követte. És látta, amint a herceg, Abdul Hamid császár fia, lopva besurrant a fölöttökkel — a zálogházba...

A Reggel munkatársa ezután más oldalról szerzett információ alapján megállapította, hogy a lágymányosi Dunaágba fulladt ember szintén török volt, neve valóban szintén Abdul Kadir. Ez az Abdul Kadir azonban török kereskedő, aki gyakran fordult meg Pesten. A IX. kerület egy vendéglőjében, amely a pesti törökök találkozóhelye, jól ismerik. (h. i.)

Bud pénzügyminiszter e héten tárgyalja le Mr Smith-szel a beruházási programot

Még júliusban megkezdik a program végrehajtását

(A Reggel tudósítójától.) Bud János pénzügyminiszter szombaton délután Balatonalmádiban utazott és elutazása előtt legközelebbi terveiről a következőket mondotta A Reggel munkatársának:

— Nyári vakációmnak a kérdését úgy oldottam meg, hogy hetenként 3-4 napot töltök föl-váltva Balatonalmádán és Budapesten. Néhánynapos pihenő után kedden vagy szerdán érkezem Budapestre és akkor kerül majd sor arra, hogy

a már teljes részletességgel megállapított beruházási programot letárgyaljuk Mr. Smith népszövetségi főbiztos urral.

Ezek a tanácskozások nem fognak sok időt igénybevenni és így bizom abban, hogy

a beruházási program végrehajtása még ebben a hónapban megkezdődhetik és az állami rendelkezések hatása a gazdasági élet minden vonalán jótékonyan érezhetővé válik.

Más forrásból úgy értesül A Reggel munkatársa, hogy a pénzügyminiszterium rövid időn belül el fog készülni az új költségvetés tárcánkénti részleteinek összedűltésével is.

Elutazás miatt

elsőrangú képek, szobrok, antik bútorok, etc. eladók

Érdeklődés naponta 11-12 között: Aradi-utca 59. III. em., 2-es számú festőműterem

Amatőr fényképezők

előnyösen vásárolhatnak. — Képes árjegyzék bérmentve. MAGYAR FOTÓIPAR Király-u. 69

H. G. WELLS

NAGY VILÁGTÖRTÉNETÉRE
kedvezményes előfizetést (441.000 K) elfogad aug. 1-ig havi 88.200 és szeptember 1-161 111.000 K díjban
MAHLER-féle könyvterjesztő vállalat
Budapest VII. Nefelejts-utca 63. sz.

Részeg katonák szuronyrohama egy rendőr ellen a Viola-utcában

A rendőr fejbőlött egy garázdálkodó katonát — öt súlyos sebesültje van a véres korcsmai verekedésnek.

(A Reggel tudósítójától.) Szombaton éjszaka szokatlanul hangos volt a IX. kerületben a Tüzoltó- és Viola-utca környéke. Jajkiáltások, rendőrről való segélyhívások és füttyjelek verték föl a csöndet, úgy, hogy pár perc múlva mindenünnen rendőri készültség sietett ahhoz a verekedéshez, amely a Tüzoltó-utca és Viola-utca sarkán levő Seidler-féle kocsmában zajlott le. Katonák különböztek össze kocsmái vendégekkel, magával a kocsmárosal, végül az intézkedő rendőrrel és a korcsmai duhajkodásnak oly véres következménye lett, hogy

a mentők öt sebesült embernek nyújtottak első segítséget.

Seidler Miksa kocsmája a Viola- és Tüzoltó-utca sarkán, emeletes ház tágas, földszinti helyiségében van. A kocsmá ivója mögött üvegfallal van elkerítve a jobb vendégeknek való hely és itt az üvegfallal melletti hosszú asztalnál telepedett le négy fiatal közhonvéd. Először egy liter bort rendeltek s azután következtek a többi liter, de a fiatal katonák alighogy körülnéztek a helyiségben, amelynek falán Petőfi képe alatt nagy betűkkel a következő fölírás állott:

„Hangosan énekelni és lármázni rendőrtől tilos!”

elkezdtek énekelni és mind szélesebb jókedvvel dalolgattak. Seidler Miksa vendéglős figyelmeztette őket a fölírásra és arra kérte a katonákat, hogy csöndesebben vigadjanak. A honvédek néhány percig valóban halkabban dudolgattak, de utána megint fölhangosultak a hangjuk. Közben a szoba hátsó részén levő asztalnál néhány civilemberre tévedt a tekintetük s csalhamar különféle megjegyzéseket tettek rájuk. A civilek, a környéken lakó munkások, fizettek és eltávoloztak a helyiségből. Az idő már későre járt és éjjel után a már részeg fiatal katonák át-átiszóltak a szomszéd asztalhoz, ahol két férfi két nő társaságában sörözött. A vendéglős látva, hogy itt baj támad, elküldött a közeli Mária Terézia-laktanyába és intézkedést kért az egyre harciasabb katonák ellen. A laktanyából nem jött ki senki és bent a kocsmában már

előkerültek a szuronyok,

amikor valaki a közelben szolgálatot teljesítő rendőrről szaladt. Kuli János 28 éves rendőr lépett be a kocsmába. Odament a katonák asztalához, felszólította őket, hogy tegyék el a bajonetteket és viselkedjenek csöndesen. A kato-

nák erre fölgráztak, lecsatolták a derékszijukat és a közelben álló Seidler Miksa vendéglőst hirtelen szurás érte a jobb fültövében. Kuli rendőr most már keményen szólította föl a katonákat, tegyék el a szuronyukat, hagyják abba a verekedést. A zürzavar nőttön-nőtt, a korcsmai vendégek mind fölgráztak s a katonák hangos szitkozódással támadtak a rendőrré, aki felé

az egyik katona kivont bajonettet dobott.

A szurony célt tévesztett és az ajtó mellett a padlóba furódott. A rendőr látván, hogy a helyzet mind veszélyesebbé válik, önvédelemből kardja felé nyult, de ugyanabban a pillanatban balcsuklóján megszurta. A tumultus fölverte az egész környéket,

a kocsmából jajveszékelve menekültek,

mert az ittas katonák derékszijjal és szuronyal hadonászva mindenkinék nekimentek, akik a közelben értek. Abban a pillanatban, amikor Kuli Jánost megszurta, félig kihuzott kardját visszacsuszította és szolgálati revolverét vette elő. Még egyszer megintette a katonákat, hogy hagyják abba a verekedést, de valaki máris nekiugrott, amire ő szorongatott helyzetében elsütötte revolverét.

Görög Lajos 20 éves közhonvédnak a fejébe furódott a golyó,

Pukler János 21 éves honvéd a hóna alatt sérült meg és Koropik József 18 éves közhonvédnak szurta sebet érte. Valamennyiüket a rögtön kihívott mentők kötötték be. A szerencsétlen Görög Lajost súlyos sebével az I. számú helyi kórházba szállították. Amikor a revolverlövés eldőrdült, akkorára már több rendőr sietett Kuli János segítségére, a katonákat azonban csak a telefonhívásra kiérkező hatagú járőr tudta leszerelni. A verekedők közül az egyik katona idejében elmenekült, a könnyebben megsebesült Koropik Józsefet és Pukler Jánost azonban az őrző elfogta és bekísérte a Mária Terézia-laktanyába, ahonnan vasárnap délelőtt átküldték őket a Ferenc József-laktanyában székelő parancsnoksághoz. Kuli János rendőr, miután sérüléseit a mentők bekötötték, jelentést tett az esetről a főkapitányság központi ügyeletének, ahonnan még vasárnap hajnalban rendőri bizottság szállt ki a helyszínre és kihallgatta a véres korcsmai botrány összes tanuit.

A marokkói harctérről hazaszökött egy budapesti táncosnő

Pesti hadseregszállító Melillában — A tetuani magyar pucérájós — A városok alatt folyik a harc, benn zsufoltak a színházak — Magyar artista-trupp a riff-kabilok vonalain

(A Reggel tudósítójától.) A riff-kabilok harc-vonaláról eleven harctéri tudósítás érkezett Budapestre, egy kékszemű, szőke táncosnő, Erdős Irén személynében. A táncosnő, aki a műsoron, a kabilok földjén a harciasabb hangzású Iréne Bükkerdő néven volt ismeretes, tulajdonképpen szököve jött el Marokkóból, de nem a riff-kabilok, hanem a saját igazgatója, Mayerhoffer Ferenc, volt pesti artista elől szökött. A pesti Mayerhoffer Marokkóban még a kabiloknál is féltelmesebbnek bizonyult... A szőke-vény táncosnő érdekes dolgokat mondott el a budapesti társulat harctéri kalandjairól. A társaság még a múlt év decemberében indult el Budapestről. Azúrea és partnere (Mayerhoffer és felesége) szerződtek a külföldi turnéra 10 pezeta napidíjjal a társulat tagjait, akik a következők voltak: Benoe Rózsi, Ilosvai Ica, Várkonyi Hella, Berger Rózsa, Grollik Erzsébet, Grünhut Joli, Ádám-Dula Mancsi, Bükkerdő Irén, Asztalos Imre és a Baklanoff néven ismert orosz táncos, Száraz Lacl. Előbb Olaszországban, majd Francia- és Spanyolországban szerepeltek Ballet-Pannonia-Ruskott néven és egyszerre csak odaát voltak Melillában.

— Melillában — beszéli a táncosnő — két nagyon szép színház van s a városon kívül gyönyörű teaházak. Ezek elegáns, varietészerű táncoklók, itt még sok az európai kereskedő, spanyol katonatiszt. De a főközönség a gazdag arab. A város tömve spanyol katonasággal. Kétheti szereplés után Tangerbe mentünk, innen, a lapos háztetőkről már láttuk a harcokat, láttuk a harcoló repülőgépeket, azt is, ahogy a lelőtt repülőgépek lezuhantak. De el ne felejtsem, még

Melillában találkoztunk egy Rosenberg

Gyula nevű pápai származású, pesti emberrel, aki ott dús gazdag hadseregszállító.

Sokat mulattunk azon, hogy még a marokkói harctéren is pesti hadseregszállítóval találkozunk az ember. De meg kell adni, nagyon gavallér volt hozzánk. Tangerből aztán Tetuanba kellett mennünk. Tetuan már jól bent fekszik a szárazföldön, a várost a spanyolok tartják megszállva, de Tanger és Tetuan között harc-vonalak húzódnak.

A tetuani harc-vonalakon fényes nappal autóval mentünk át.

a társulat tagjain kívül csak egy spanyol táborig pap utazott velünk. Három-négy spanyol táborig is átmentünk, a saját felelősségünkre engedtek tovább. Utközben elhullott lovakat, sebesült katonákat és halottakat láttunk, sok elszórt municiót, összetört kocsiakat, dögmadarakat, de a riff-kabilok nem állták utunkat sehol. Végül majdnem sajnáltuk, hogy beértünk Tetuanba, minden halálos baj nélkül. Tetuanban, csak elállt a szemünk, két gyönyörű közhonvéd van, szebb mint a pestiek. Mi az Alhambra-színházban játszottunk. A városban kívül folyik a harc, bent a városban a legnyugodtabb élet, a folytonos harc-hoz teljesen hozzászoktak. Az itteni arabok teljes közönséggel nézik a dolgokat, de akik a harcolók között vannak, azokról beszélnek, hogy rettenetesen megsebesítjük a spanyol katonákat, ha a kezükbe kerülnek. A városban roppant nagy a gazdagság, csupa drágaságok a boltokban, elefántcsont, gyöngyök, selymek, — az arabok nagyrésze azonban az utcán ül, belpoklos és koldus. Mint mindenütt, itt is magyar dalokat is énekeltek és Liszt-rapszódit táncoltunk. Előadás után

szirva jött föl hozzánk egy tetuani házaspár, magyarok voltak, husz éve élnek oda-kint, pucérájótulajdonosok.

Rossz foglalkozást választottak, Tetuanban nem nagyon glóriáztatják a fehérműt, a pesti pucérájósok ott rosszul megy. De azért megvendégelték bennünket paprikácsirkével és palacsintával. Innen aztán még beljebb mentünk Marokkóba, Ceutanba. Ide kis vasút vezet, amely azonban csak úgy közlekedik, hogy elől-hátul több szakasz katona ül, gépfegyverekkel és ágyúval.

Ceutanba menet már erősen lövöldöztek ágyú vonatunkra,

de benn a városban két hétig zsufolt ház előtt játszottunk. Innen még beljebb, Laradseba kellett volna tovább mennünk, de már a ceutániak is lebeszéltek bennünket arról, hogy erre a veszélyes vidékre merészkedjünk. Ezért itt már visszafelé fordultunk. Általában mindezt nagy sikerünk volt, mert

mialatt a harcok folynak a városok tövében, benn a városokban a legtobzódóbb élet uralkodik.

Végül elmondotta a szőke táncosnő, hogy mégis meg kellett szöknie, mert az igazgató rosszul bánt velük. Kétezer pezétát vesz be naponta, de az egész társulatnak összevéve csak 150 pezétát fizet, ebből kellett szállókat és vendéglőt fizetniük, valósággal éheztek s a nehéz táncoktól legyöngültek. A direktor még meg is verte őket és nem engedte, hogy bárkivel is beszéljenek, mert attól tartott, hogy gazdag ajándékokat kapnak s akkor nem lesznek boldok, hogy 10 pezétáért táncoljanak. A hazatért artistanő most a külügyminisztériumhoz fordult, hogy ottmaradt társnőit kimentse a kinos helyzetből.

A kassai szintársulatot vasárnap este botrányba sodorta egyik színésze prágai vendégszerplése alatt

Prága, július 19.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Kassa—Pozsony-i szintársulat Faragó igazgató vezetésével vasárnap fejezte be prágai vendégszerplését és a vasárnapi utolsó előadást kinos incidens zavarta meg. A társulat működését az utóbbi időben nem kísérte az anyagi siker, amelyet a tagok teljesítménye alapján megérdemelt volna s a prágai utóbbi remélték, hogy az helyre fogja állítani a társulat anyagi egyensúlyát. Ez azonban csak részben sikerült, mert a drága vendégművészek és az adminisztráció nagy összegeket emésztett föl. Kezdetben zsufolt házak előtt játszott a társulat, de később a türehtelen hárség miatt megcsappant a színház látogatottsága.

A társulat vasárnap estére bucsuzól „Marica grófnő”-t hozta színre, amelyet csupán fél ház nézett végig. Így történt, hogy Faragó igazgató

a bevételből nem volt képes a tagok ma esedékes gázsiját sem teljes egészében kifizetni.

A tagok többsége tudomásulvette, hogy másnap kapja meg teljes fizetését, csupán

a Török tisztartó szerepét játszó Járai Sándor követelte gázsijának azonnali kifizetését.

Mivel kérését az igazgatóság nem tudta teljesíteni, Járai előadás közben

demaszkirozta magát és kollégáinak kérésére sem volt hajlandó szerepét tovább játszani.

Közel félórás várakozás alatt a közönség türelmetlensége egyre fokozódott, előbb tapssal, majd hangos dobolással követelte az előadás folytatását. Járai ezután gázsijának biztosítékul valami értéktárgyat követelt, amire egyik kollégájára ujjáról lehúzta gyűrűjét és átadta neki. Járai ekkor hozzáfogott az öltözködéshez. A türelmetlen közönséget azzal csillapították le, hogy Járai rosszul lett, de már jobban van és tovább játssza szerepét. Az előadást mintegy félórai szünet után folytatták.

T. L.

Nagy szandál-vásár

VER-KO Múzeum-körút 33

(a Múzeummal szemben)

Huszéves franciák a marokkói pokol országútján...

„Presentez vous demain!...” — A Reggel harctéri tudósítója
Tazában, Abd el Krim röplőgépei alatt...

Taza, július elején.

(A Reggel tudósítójától.) A könyörtelen afrikai nyári nap tüzeben rohan az autó Taza felé. Az út sima, mint a párisi aszfalt s amerikai utitársam is meg van vele elégedve. „It's all right!” — mondogatja. Jobbra-balra köves, ritkás fűtakaróval, cserjével borított alacsony kupok; a vidék képe megdöbbentően hasonlít a hercegovinai tájhoz. Alacsonyabbak ugyan a dombok, zöldebb a táj, de ugyanaz a kétségbeesítő egyhangúság, sivár és unalmas. Késsé karszatos dombvidék. Sehol erdő, sehol árnyat nyújtó csalit, mérföldekre vannak egymástól a kutak, csak itt-ott, a hőségben kiapadó patakok mentén vonulnak fasorok. Hajnal óta robog velünk a nagy Renault-kocsi s a hőség a vászontakaró alatt is rettentő,

a nap sugarai szinte kiszáritják az agyvelőt,

pedig a nagy sebességgel vágató autóban hűs légvonalat vágódik az ember arcába. Mennyi nélkülözést, szenvedést, szomjuzást jelent harcoló csapatnak afrikai nyáron menetelni, fődözéket ásni, fél napokat hasonkuszva, földérintő őrzőben eltölteni, visszavonulni! Csak aki a Doberdó izzó kövein guggolt, tudja elképzelni, milyen emberföltötti hősiesség kell ahhoz, hogy ebben a pokoli melegben tiszt, katoná megállja a helyét. Nem is a rifkabilok golyóitól szenved a franciák hadserege a legnagyobb veszteséget, hanem a nap sugaraitól. Baj nélkül csak a régi afrikánusok állják ezt a hadjáratot, azok a kékszemű és vörösbarnára sárgázóldre cserzett bőrű öreg katonák, akik a világháboru esztendeit is itt töltötték, a franciák afrikai gyarmatbirodalmának hősei, Szenegália, Algír és Marokkó urai, akik kora ifjúságuktól hajlott férjkorukig itt éltek, e tomboló s pompás szudáni katonáik élén, minden különösebb emóció nélkül verekeznek. Viszont annál többet szenvednek azok a fiatal hadosztályok, akik most kerültek át Európából.

Minél közelebb érünk Tazához, annál néptelenebb lesz a vidék s annál mozgalmasabb az út. Jobbra-balra a völgyek mélyén, piniafenyők és örökzöld tölgyek árnyékában fehér tanyák csilognak. De élő lelket nem látni sehol. A franciák kiűrtették az egész vidéket. Minden kábil, aki a front mögött lakik, ha nem is árul, mindenesetre könnyen lesz azzá. A dombokon a nyáj nem legel s a nagy udvarok, amelyekbe be-be nézünk, üresen és siváran tátonganak. Annál sűrűbb és mozgalmasabb az élet az uton. Hosszu kamionsorokat hagyunk magunk mögött. A franciák készleteik nagyrészt s gyakran a csapatokat is száz meg száz kis teherkocsin, kamionon szállítják előre. Nyolc-tíz gyalogos ül egy kis kocsin, valamennyi pipát és kilógatja a kocsiról a lábát. Megdöbbentő, milyen fiatal gyerekek valamennyien! 20—22 éves francia parasztleányok, munkások, néha egy-egy finomabb arcu polgárú, de ezek a fiatal katonák nem énekelnek, nem hajtanak az elrobogó autó után egy-egy vidám, hetike szót, fáradtan és közömbös szemmel nézik a vidéket s még a fehér kendőt is, amely a képi alól a vállakra borul, fáradtan és közömbösen lengeti a szél. Az amerikai kolléga, akivel együtt utazom, nagyon szűkszavú ember. Néha mordul egyet széleskarimájú nagy texasi kalapja alól; azt is nehéz megérteni! „Isn't the right stuff!” („Nem idevalók ezek a fiúk!”) — veti oda félvállról a fiatal francia bakák, a piou-piouk láttára. — „Ide, kedves barátom, jól megfizetett gyarmati zsoldos serög való. Miért verekednének ezek a francia parasztlak? A saját országukban van helyük bőven. Francia ember nem vándorol ki Északafrikába, csak néhány ezer hivatalnok és kereskedő, az is povencei! Háromszor annyi olasz, spanyol, görög, mindenféle levantinus és a franciák algiri, marokkói és tuniszi gyarmatain, mint francia. Már Anatole France

is mulatott azon, hogy ez a párisi imperializmus, mint kolonizálja Afrikát az olaszoknak.

Itt csak a párisi bankok keresnek, akik a marokkói bányákat finanszírozzák.

Tudja-e, hogy mennyi foszfátot vittek ki ebből az országból a múlt évben? Félmillió tonnát s tudja-e, mennyi volt a kivitel 1921-ben? Hatezer egynéhány tonna! Milliókat kerestett ezen néhány ember. De dollárban! Aki ezt a nagy pénzt kereste, azt érdeklí Marokkó! De ezeket?...“

Taza,

szimpla, szegény és unalmas afrikai fészek. Egyhangú kókerítések között robog be a kocsi a város belsejébe. Marokkói embert alig lát az ember. Az a színes, hangos és kavargó tömeg, amely afrikai városban fogadja az embert, ezekről az egyhangú, fehér utcákról nyom nélkül eltűnt. A térítőkre átültetett Galícia! Száz meg száz wellblechfedelű katonai raktár. Katona! Katona! Katona!

És csupa rosszkedvű, rideg katona.

Roszkedvűen fogad az a fáradszemű kapitány is, akinél a parancsnokságnál jelentkeztünk. Ellenséges szemmel mér végig bennünket, unott képpel olvassa el a főparancsnokság Fezből keltezett menellevét. „Presentez vous demain!” Tessék holnap jelentkezni. Csak holnap mondhatom meg, előbbre engedhetjük-e az urakat. De a saját érdekükben figyelmeztetem, se a katonákkal, se a lakossággal a háborúról ne beszéljessenek. Bon jour! Jó napot!

A szoba, amelyben két órai keresgélés után kikötöttem, pontosan olyan, amilyenben ifju hadnagykoromban töltöttem Homonnán egy éjszakát. Csak a poloska több benne. Közöséges karavánszerály szobája, amely hatalmas udvarban körbefutó boltíves folyosóra nyílik. Ablaka nincs, szunyoghálóval bevont keret az ajtó helyén. Az egész ház tele van katonatiszttel. Az udvaron kifeszített vászonsátrak alatt kipányvázott lovak. Jövés-menés, kiabálás, lönyerítés, káromkodás, sercegő faggyu szaga, délutáni irtoztató hőség, szunyogok, svábok, poloskák — ez az afrikai délután! Birkahus rizksásával, könnyű algiri bor, hűvös szellő, cikádacirpelés, a magasban vércsevíjjóság, alkonyi égen vonuló darvak, suhogó denevérek, lassan ránkboruló éjszakai csönd — így végződik az afrikai nap. Az udvar egyik sarkában terebélyes platán alatt, a sötétben —

lámpát gyújtani tilos, mert Abd el Krimnek is vannak röplőgépei

— ülnek a francia tisztok és csöndben cigarettáznak. A bizalmatlanságuk kissé megengyhült, hiszen szegéről-végre bajtársak vagyunk, egymással verekedtünk a nagy háborúban és a lassu éjszakai beszélgetés után kissé mélyebben lát az ember e furesa háboru kulisszái mögé!

Homonnay István.

Nekem legkedvesebb:

egy csöze
Minnl-kávé.

5, 10, 15 és 20 leg.-os postacsomagokat
vidékre bérmentve küldünk!
(Kivéve rizs és cukor után)

Kisgyermekünk

Levél a szerkesztőhöz

Javíthatatlan levelező vagyok; talán én vagyok az egyetlen ember Pesten, aki nem hagyott válasz nélkül egyetlen levelet sem. Kérdésemre, hogy és mint töltöm napjaimat: sietve felelem tehát, hogy napiaimat mulatozva töltöm, mert gyermekregényt írok ama derék békésabai könyvkiadó fölszólítására, aki élete céljává, úgy látszik, azt tűzte ki, hogy ne hagyja tollamat pihenni. (Pedig hogy ráférne már egy kis vakáció e hűvösödő pen-nára!) Remélem, kedves Miklós, hogy olyan nagy dologba vágtam a fejszémemet, amilyen nagy dolog csak talán egyetlenszer fordul elő egy író életében: a mai kor gyermekeiről, a tegnapi babáknak, ártatlanságoknak, bájos édes-ségnek nevezett kisgyermekéről írok regényt. Milyen ennek a korszaknak az apró gyermeke, aki még félve, tapogatózva, hátor-talanul nézeget körül a világban, — értetlenül hallgatja, amikor az öregek a maguk boldog gyermekkoráról, a régi szép Magyarországról beszélnek neki; mindenben csodálkozik még, mert alig ismeri a történelmet: miért kell ma-napság jobban szeretni a hazát, mint valaha; miért kell áhitatosabb lélekkel imádkozni az Éghez szegény Magyarorszáért... Hát volt valaha másként is, mint most van? Hát volt valaha krajcár is a világon, amely a gyermek kezében nagy kincs volt, különösen akkor, ha új krajcár volt? Valóban tündérek és jószágos emberek jártak a földön, akik gyermekmen-helyeket, gyermekkorházakat, gyermekotthono-kat létesítettek?...“

A mai kor gyermekét írom meg. Megírom a szomorú fiúcskát, akit neveznek háborus-gyermeknek is, aki akkor jött a világra, amikor odafönt az égboltozaton nagyon vörösek vol-tak a csillagok. Megírom azt a leánykát, aki azért nem töltheti gyermekkorát babája öltöz-tetésével, mert nagyon drágák lettek a baba-ruhák. Megírom azt a mai kisgyermeket, aki nem lehet beteg így nyáridőben a mértékten gyümölcselvezettől, mint hajdan apái. Meg-írom azt a gyermeket, aki nem ismerheti meg a Balatont, az Adriát, az úgynevezett „magyar tengert”, a fenséges Tátrát, Erdély szivsa-j-gásos bérceit, nemcsak azért, mert szüleinek nincs erre pénzük, hanem akkor sem, ha a régi szuplikáns-gyerekek módjára gyalog indulna el hazája szépségeit, büszkeségeit meg-ismerni: — utlevelet kérnek a gyermekektől is néhány kilométerre Budapesttől... Azt hiszem, sokszor eldicselkedtem veled neked, hogy én a szatmári jezsuita-atyák növendéke voltam, amit akkoriban az ország legjobb is-kolájának mondtak. A szentéletű podolini piarista atyák kolostorában hajnalonként, még sötétben keltem föl, hogy a ministráns-csöngettyűt megszólaltathassam. Nemzeti esz-méimet pedig a nyiregyházi Kossuth-főgim-náziumban szívtam magamba olyan profesz-szorok szájából, akikre boldogan gondol vissza minden nyiregyházi fiú. Tehát már neveltetés-nél fogva is megismerhettem egy jó dara-bot Magyarországból... De mit ismerhet meg a mai magyar gyermek a régi szép hazából? Áttekinthet-e gyermeki fantáziával a Lengyel-nyeregről a messziség ködébe vesző idegen országba? Kísérheti-e figyelemmel a Szamos viharos futamodását? Ábrándozhat-e arról, hogy felnőtt korában kávékereskedő lesz Fiumében, vagy aranyásó Erdélyben? Azt akarom megírni, hogy milyen kevés öröme és sok szenvedése van a mai gyermeknek a régihez képest; mennyit kell nélkülöznie fan-táziában és táplálkozásban, könyvekben és szórakozásokban, reményben, vigaszban és bá-toritásban... Abban a Gyermekotthonban, amelyet jószágos feleségem a Zugligetben léte-sített, annyi különböző fölfogású, gondol-kozású, tehetségű gyermekkel ismerkedtem meg, hogy azt hiszem, gyermekregényem nem nélküli majd sem a mulatságosságot, sem pedig a gyermek-élettapasztalatot. Vale!

Krúdy Gyula

Kézírtetlenítésre nélkülözhetetlen a

Lysiform

PITROFF MIKLÓS

okl. gépészmérnök, autóspezialista

SOFFŐRISKOLAJA

Főlvételi iroda:

Erzsébet-körut 28, I. 16, Tel.: J. 116-79

Tandij egymillió korona, mely részletre is fizethető. Saját luxus-autó. Magánképzés is.

Ma, hétfőn új műsor a
Márkus Emilia Parkmozgóban

Vigyázz a nőre!

Főszereplők: P. Menichelli és Cocanin
Békffy, mint mozikikiáltó lép föl
Zelsler Edli 12 éves csodatáncosnő

Tenniszütők 240.000 K-tól

Kertész II

VI, Andrássy-ut 36.sz.

Vasárnap letartóztatták Beck Károlyt, a City-cukrászda tulajdonosát

(A Reggel tudósítójától.) Hetek óta folyik az eljárás Beck Károly mérnök ellen, akinek három fényesen berendezett üzlete volt Budapesten, a Lipót-körúti City-cukrászda, a Váci-utcai City-bar és Budagyöngyén a City-Pavillon. Ismeretes, hogy a fizetésképtelen Becket, miután a bíróság a kényszerregegyezséget nem engedélyezte, tömegesen jelentette föl család és sikkasztás címén. Időközben Beck Károly tovább vezette üzleteit, a szállítók, mészárosok, vidéki tojáskereskedők tovább szállították áruikat, mert azt állította, hogy hitelezőivel kiegyezett és pontosan tud fizetni. Így újabb adósságokat csinált, de nem fizetett és új hárosultjai is följelentést tettek

ellen. E bünygyi akták átkerültek az ügyészségre, ahonnan a napokban az az utasítás érkezett a rendőrségre, hogy hallgassák ki a panaszosok tanuit és amennyiben a följelentések alaposak, Beck Károlyt tartóztassák le. Amikor a tanuk kihallgatását a rendőrség megkezdte, Beck Károly — amint ismeretes — öngyilkosságot kísérelt meg. A tanukihallgatások során mindenki Beck ellen vallott, amire a cukrászt, két nap előtt, őrizetbe vették és vasárnap délelőtt Füley-Szántó László rendőrfogalmazó kihirdette előtte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. A volt mérnök és közismert cukrászda- és vendéglőtulajdonos megtörve adta át magát sorsának.

Sándor Gizi azt sem tudja, hogy mi az „egy férfit palira venni...”

A kis művész nő Osztendébe utazik és egyszer és mindenkorra leszámol a Révész Adolf-üggyel

(A Reggel munkatársától.) Budapest színházi köreiben és azokon a helyeken, ahol a mondain Budapest megfordul, néhány nap óta egy bírósági tárgyalás nyomán egyébről sem beszélnek, mint arról a bizarr büntetőpörrel, amelyet Révész Adolf petróleumkereskedő indított egy szép, fiatal pesti színésznő, Sándor Gizi, a Belvárosi Színház tagja ellen. A pör lényege, hogy Révész Adolf visszaköveteli a művész nőtől azokat a drága ajándékokat, amelyeket neki, mint menyasszonynak, jegyajándékként adott, miután a színésznő végül is megtagadta, hogy a felesége legyen. Sándor Gizi viszont ajándékait nem hajlandó visszatérteni, miután tagadja, hogy Révésznek valaha is menyasszonya lett volna. Ő Révésznek a barátnője volt, mint ilyen kapta az ajándékokat, ennél fogva azokat meg is őhajtja tartani magának. Egy újságcikk, a tárgyalásról szóló beszámolójában, amelyben egyébként tiszteltreméltó diszkrécióval csak a hölgy nevét írta ki teljesen, ellenfelét pedig hamis kezdőbetűkkel jelölte, arról is említést tett, hogy amikor a bíró a pörököző felek közötti viszonyt egy Sándor Gizéhez intézett kérdéssel őhajtotta tisztázni, Sándor Gizi hosszas faggatás után, arra a kérdésre, hogy mégis kiemije volt neki Révész Adolf, azt felelte volna, hogy: „a palim volt”. Az újságcikk megjelentése után Sándor Gizi a Reggel szerkesztőségéhez s e sorok írójához fordult s kétségbeesve tiltakozott az ellen a föltevés ellen, amely őt a bíróság előtt való ily alpári viselkedésre képesnek tartotta. Ertesítettem tehát a művésznőt, hogy vasárnap délután meglátogatom s a Reggel néhány centiméternyi helyét fölajánlom acéltól, hogy ezt az ominózus és művészi reputációjára, valamint emberi és asszonyi méltóságára valóban lealázóan kellemetlen históriáját végre egyszer s mindenkorra befejezze. A fiús, fekete Sándor Gizi, akinek külsőségeiben egy Carmencita veszett el, selymek, csipkék és batisztok felhői között áll egy kofferrengő közepén, föl is öltözve, meg nem is, mint egy édes, ostoba kis francia lány, mint egy Raphaél Kirchner-rajz a Vie Parisienne nyaralási műmellékletein. Osztendének pakolja be magát, de abbahagyja és — miután más hely nincs a feje tetejére állított lakásban —, az asztal tetejére ül, cigarettára gyújt s onnét mondja el pörének pesti rémregényét:

— Révész Adollyal 1921-ben ismerkedtem meg Siófokon. Ő mindjárt belémszeretett, később Pesten is nagyon kedves volt, itt kezdődött a barátságunk. Egyszer, három évvel ezelőtt, megkérdezte tőlem, hogy lennék-e a felesége. En akkor rögtön megmondtam neki, hogy:

„Nem, Adikám, én a maga felesége nem leszek soha.”

Erről aztán nem is beszélünk többet, ő nyakra-főre vette nekem az ajándékokat, ezt a lakást, de ennek dacára, vagy talán éppen ezért, mindenki úgy ismert, mint a barátnőjét, nem pedig, mint a menyasszonyát. Ha pedig ez így nekem is kellemesebb volt, annak kizárólag és egyedül az az oka, hogy én Révész soha nem szerettem. Nagyon derék, tisztességes és jó ember volt, hozzám különösen, de nekem mindig idegen volt. Egy egészen más ember volt mint én; nem bírtam a természetét. S hogy a világ előtt nem akartam a menyasszonyaként szerepelni, ezzel is csak azt akartam dokumentálni, hogy én gondolni sem tudok arra, hogy egy egész életet vele leéljek. Ezen össze is vesztünk számtalanszor. Még számtalanszor szakítottunk, de mindig akadtak jó barátnők, akik kibékítettek. Végül is azonban elszántam magamat és elmentem tőle, mert még sem akartam az egész fiatal-ságomat egy olyan ember mellett leélni, aki soha nem értett meg. Erre jöttek a pörök.

Kilenc pör van ellenem beadva, család, meg sikkasztás miatt.

Hogy én kicsaltam tőle az ékszereket, meg a birodalmat, pedig nem egy tanum van rá, hogy mikor vette nekem az ajándékokat, — de becsületiszavamra mondom, hogy ez így van —, mindig mondtam neki, hogy: „Adikám, ne költsön annyit, semmi értelmé”. Maga ismer engem, én nem vagyok egy „palizó”, én nem tudok senkit sem „palira venni”. És nem tudom, hogy hova bujjak szegyenlemben, amióta plakáttal betűkkel írták ki egy cikkben rólam, hogy én egy törvénytörő tárgyaláson azt mondtam volna Révészre, hogy ő a „palim” volt. Azt, hogy ezt egyáltalán nem mondtam, bárki megállapíthatja a tárgyalás jegyzőkönyveiből. De sirógöröcsöt kapok arra a gondolatra, hogy valaki egyáltalán el tudja képzelni azt, hogy én olyan izléstelen, olyan komisz legyek, hogy a törvénytörőket ilyesmit a számon kiójtsék. Nem vagyok én olyan műveletlen, a törvénytörők egy szent hely, hogy mernék én egy bírónak ilyesmit mondani? És azonkívül is, hogy mondhatok én ilyet egy emberről, akinek két és fél évig a barátnője voltam? Én nem is ismerem a szónak még az értelmét sem, azt meg még csak nem is sejttem, hogy mi az, egy férfit palira venni.

És már töredezik is a mécses. Vigasztalom, hogy csak nem fog itt sírva fakadni, utána majd pudereznie kell magát és még lekési az osztendei gyorsvonatot. Nagynehezen érzékeny bucsut veszünk egymástól, megnyugtatom, hogy most majd békében fogják hagyni ezzel a dologgal. Tényleg, — hagyjunk már békét szegénynek, eleget szenvedett már azért a pár rongyos butonért, bundáért, meg azért a kis lakásért a Semmelweis-utca ötödik emeletén. Szervusz Gizi, jó mulatást Osztendében!

Egyed Zoltán

Dolowschiák ügyészségi alelnök a főügyészség hat vádpontjára huszoldalas nyilatkozatot adott

„A vádpontok annyira erőtleneek, hogy csak a fegyelmi hatóság iránt tartozó tiszteletből foglalkozom velük...”

(A Reggel tudósítójától.) Dr. Dolowschiák Mihály kir. ügyészségi alelnök ügyében

kikézbcsitették a főügyészség vádpontjait

és fölhivták a föl függesztett alelnököt, hogy tegye meg azokra észrevételeit. Dolowschiák szombaton délben bentjárt a kir. ügyészségnél, ahol átnyújtotta a vele hat pontban közölt vádakra vonatkozó nyilatkozatát. A Reggel munkatársa előtt kijelentette Dolowschiák alelnök, hogy a nyilatkozata meglehetősen terjedelmes, több mint 20 oldal és mosolyogva jegyezte meg, hogy

a vádpontok annyira erőtleneek, hogy csak a fegyelmi hatóság iránt tartozó tiszteletből foglalkozott azokkal részletesebben,

mert megfogalmazhatta volna akár két sorban is a válaszát. Az iratok most a főügyészséghez, innen pedig a kir. ítélőtáblához kerülnek, ahol elsősorban arról kell döntenie, hogy Dolowschiák alelnök fegyelmi ügyében melyik fegyelmi bíróságnak van hatásköre. Sokan jogászai körökben ugyanis úgy vélekednek, hogy a tábla fegyelmi tanácsa illetéktelen volt Dolowschiák alelnök ügyében a döntésre, mert az 1920. évi XX. törvények szerint Dolowschiák panaszja folytán a Kuria kisebb fegyelmi tanácsának kellett volna döntenie arról, hogy a fegyelmi vizsgálat alatt föl függeszthető-e az alelnök állásától vagy sem? A Reggel múlt heti számában közölte már, hogy bizonyos hírek szerint Dolowschiák ellen néhány ügyész kartársra esküldésére indították meg a fegyelmi eljárást egész jelentéktelen esetek miatt. A lefolyt héten ezt a hírt egyesek miatt. A lefolyt héten ezt a hírt nem cáfolták meg.

Csak a középosztály cigarettája lett drágább

Vasárnapról indokolatlanul fölemelték a Hercegovina- és a Duna-szivarkák árát

(A Reggel tudósítójától.) A Duna és a Hercegovina cigaretták hívelt néhány nap óta kellemetlen meglepetés fogadta majd minden budapesti trafikban. Nincs! — mondták, viszont vasárnap újból megjelent e két kedvelt cigaretták, de most már mind a kettő drágább lett. El változatok titka az a pénzügyminiszteri rendelet, amely július 19-én jelent meg s amely a dohánygyártmányokra nézve e naptól fogva új árjegyzéket léptetett életbe. A dohány a mai nervózus ember idegesillapítója; ha dohányt bolygatják, az rendszerint keseríti kedvét. Már pedig ez a vasárnapi rendelet komolyan megbolygatta a dohányzók életét. A rendelet már napokkal előbb nyilvánosságra jött és így nem is lehet rossz néven venni, ha a kisjövedelmű trafikosok a drágulás napjáig félretették volna az olyan dohányt, amelyik drágább lesz. De nem is volt mit félretenniük, mert a rendelet híre óta a megdráguló cigarettákból csak kis készletet kaptak. Így napokon át a legtöbb dohányos nem kapta meg megszokott cigarettáját. A legtöbb dohányos, mert

csak az a két cigarettafajta lett drágább, a Hercegovina és a Duna, amelyet a munkás- és középosztály ugyszólván kizárólagosan fogyaszt,

amely tehát a legkelendőbb volt. A Hercegovina darabja 300 koronáról 350 koronára lépett elő, a Duna 150-ről 200-ra. Az emelés tehát elég jelentékeny is, sőt a Dunánál, a munkásosztály cigarettájánál a drágulás 33%! Tudunkkal semmi sem indokolja a dohányzók emelését, a dohánytermelő díja és a munkabér a régi, de legkevésbé sem találunk indokot arra, hogy csak éppen azt a két cigarettafajtát drágították meg, elég súlyosan, amelyet

az a néposztály fogyaszt, amelyet legkevésbé lehet újabb terhekkel sújtani.

Ezt a kirívó jelenséget csak fokozza az, hogy a rendelet olcsóbbá semmit sem tett, csupán két szivarneműt, a Britanikát (3000-ről 2500-ra), a Trabukót (2300-ról 2100-ra), viszont hol van ma már az a tanár, kereskedő, iparos, hivatalnok, aki Trabukót vagy Britanikát szí! A szivar olcsóbbodása nem neki szól. Általában pedig a cigaretták és a szivarok drágák és rosszak. Drágítani nem lett volna szabad; ma, amikor semminek a drágulása nem jogosult, a kincstár jelentkezik mint áremelő!

Brilliánsokat, gyöngyöket

és régi színtárgyakat Szent István-utca 28. sz. (Közteljes értékben vásárol) ponti városi ház főkapunál

Előrehaladott idény folytán az összes osztályokban nyári occasio-eladás

föltünően mélyen leszállított

árakkal. — Szütemben eladásra kerülnek:

Rufás, minden színben 200.000 — Rufás, csikos, modern 100.000 — Köpeny, tiszta gyapjú 350.000 — Köpeny, vízmentes covercoat-anyagból 500.000 K

Hölzer

IV, Kossuth Lajos-utca 9

HIREK

A barnák

— Irta Szép Ernő —

Ez az Abd el Krim unalmas bácsi lehet. Néztam a fotografiáját. Olvastam is felőle pár hónapja francia lapban; úgy emlékszem a francia külügyminiszterium alkalmazottja volt. Ott diákoskodott Párisban és azután gyarmati hivatalnok lett Franciaországnak. Igen, és aztán nem tudom már miféle rendeltetés miatt a fölöttes katósága becsukatta. Sőt kihallgatása közben a koloniális francia rendőrök meg is verték Abd el Krim urat. Így bántak vele. Lehet, ez volt az oka minden bajnak. Mert azóta esküdött bosszút Abd el Krim a franciák ellen. Kis köpcös, fantáziátlan arcu, nyugodt barna demokrata volt ez az Abd el Krim nevű trópusi hivatalnok. Csöndes, kisigényű, egyforma ember. Afféle mint a zsebóra vagy mint a péksütemény. Ki hitte volna róla!

Vagy nem is lett volna Abd el Krim a francia főnhatóságra néve ennyire végzetes, ha most két-három hete azt a szerencsétlen bombát le nem hajítja a francia pilóta Taza város környékén a törzsek vásárja közé, hol lovat, juhot, ruházatot vásároltak a fölkelők a semleges törzsektől. Ettől a bombától ugrottak talpra a fatális álmaikban heverésző törzsek, mind egymás után. Ezért vész el hát a francia Afrika?

Victor Hugo összeírta, hány okát adták annak, hogy a waterlooi csata elveszett. Volt vagy huszonöt olyan oka, akik egyetlen döntő okának hitt a csatavesztésnek a huszonöt tábor. Victor Hugo azután azt hozza ki, hogy azért vesztett el a waterlooi csata, mert már elég volt a világnak Napoleontól.

A minapi bomba, s az, hogy Abd el Krim urat személyében meggyalázták, s hogy német tisztet és orosz csapatokat kaptak a fölkelő törzsek, s hogy most Franciaországot a kommunizták molesztálják, s hogy a franciák is vigyázni kell, meg egy csomó satöbbi, igen, ez mind csak farkat csóvál annak az elementáris egyetlenegy erőnek, ami föltápláskodott a homokból... a barnák föl fognak szabadulni.

Ezek az arabok uraknak születtek. Hiszen méltóztatnak emlékezni: alig nyolc-kilencszáz esztendeje még a pyreneusi félszigetet is végig teregették boldog kis szőnyegekkel, amelyek alázattal és méltósággal leborultak imádkozni. S annak előtte maguk közt voltak szabad és büszke urak, és azok maradtak azután is, hogy kimaradtak az európai földről. Néki nem voltak jobbágyaik, páridik, kulijai. Hercegeknek, grófnak nem szoktak születni az arabok. Ez a fajta csupa gavallér volt, csupa regényhős, csupa poéta. A próféta megjelenése előtt annyi istenök se volt mint a kisujjam, hanem a vallás helyett egy fogadalom, egy érzés, egy sejtélem igazgatta az eszméletüket. A kút, akiből erkölceiket itták, az a tudat volt, hogy a gyöngébbet bántani nem illik. Ők vallás nélkül olyanok voltak, mint a kereszténység lovagjai, s klubok nélkül, mint Anglia ideális gentlemanjei.

A barnák le fogják a fehéreket építeni a sárba Afrikában. Tudom, mert érzem. Most már néki is van fényezőjük, telefonjuk, rádiójuk, röpülőgépük, teherautójuk, mindenféle gépek és most már megvan bennök a mi kegyetlenségünk is, minden, amivel fölélük kerekedtünk volt mi fehérek. Mi fehérek, akik pirosak vagyunk: egyik a vértől, másik a szegénytől.

— Vasárnap már 200 budapesti pékműhelyben szünetelt a munka. Két héttel ezelőtt mondtotta ki a sütőmunkásság ismert határozatát a vasárnapi munkaszünet betartására vonatkozóan. A múlt héten még úgy látszott, hogy a sütőmunkásoknak ebben a kérdésben sikerül megegyezniük a sütőmesterekkel. Tegnapig azonban nem jött létre megegyezés, viszont a sütőmunkásság vasárnap már a maga elhatározásából kezdte megvalósítani a vasárnapi munkaszünetet. Tegnap már körülbelül 200 budapesti pékműhelyben állott a munka és a munkások 70%-a maradt távol munkahelyétől. A sütőmunkások szakosztályának vezetősége részéről kijelentették *A Reggel* tudósítója előtt, hogy a harcot folytatják és a vasárnapi munkaszünetétől elsősorban a munkanélküliség enyhülését várják, mivel a sütőmestereknek, hogy a vasárnapi süteménykészletet elkészíthessék, a hét utolsó napján kisegítő munkaerőt kell alkalmazniuk. Ezzel szemben *Deutsch Mór*, a sütőiparbiztos elnöke, annak a véleményének adott kifejezést, hogy a mesterek a legélesebb harcot fogják folytatni a jövőben is a vasárnapi munkaszünet ellen és a legvégső esetben ők maguk fogják elkészíteni a vasárnapi süteményt. Egyes hírek szerint a harc kieleződésének eredményeképpen a sütőmesterek ma, hétfőn már kizárják a vasárnap sztrájkoló sütőmunkásokat.

— Györky Mária, a megátalkodott kommunista kisasszony. A kommün bukása után Györky Mária fiatal banktisztviselőnkül földre szökött. A diktatura alatt tanusított magatartása miatt teljes joggal féltethető a büntető igazságszolgáltatás megtorló intézkedéseitől. 1920. év őszén az akkor megszállott Pécsre költözött, ott szervezte a kommunista pártot, majd a bécsi központba került, ahol önként jelentkezett arra, hogy a magyarországi kommunizták szervezését kiépíti. Vakmerő módon több alkalommal visszatért, mindig hozott magával egész rakomány kommunista röpiratot, itt aztán terjesztette a „Proletár” című bolsi lapot és egyéb féktelenül és brutálisan lázító tartalmu sajtóterméket. A rendőrség 1922 őszén végre letartóztatta a megátalkodott kommunista urileányt. A budapesti büntető törvényszéken annak idején az állami és társadalmi rend fölforogtatására irányuló büntetés miatt vonták felelősségre Györky Máriát, akit 5 esztendő fegyházra ítélte el. A kir. ítélőtábla megváltoztatta Györky Mária ügyében az ítéletet és a büntetését 6 évi fegyházra emelte föl. Külön súlyosító körülménynek minősítették a törvényszék előtti főtárgyaláson tanusított magatartását, ahol azzal kérkedett, hogy ő mindvégig meggyőződéses kommunista volt és az is maradt. A Kuria a bejelentett semmisségi panaszok elutasításával a tábla ítéletét hagyta jóvá. A legfelsőbb bíróságnak ezt az ítéletét ma, hétfőn kellene kihirdetni Györky Mária előtt, azonban az elmarad, mert az elítélt Györky Máriát a legutolsó kicserélési akció alkalmával kivitték Oroszországba. Ugyanebben az ügyben szerepel vádlotként Csathó Károly kommunistavezér is, akit elsőfokon szintén 5 évi fegyházra ítéltek el. A tábla fölémelte a büntetését 7 évi fegyházra, azonban az ügyészség ezen ítélet ellen is semmisségi panaszt jelentett be, amelynek a Kuria helytadva, Csathó Károly büntetését 10 évi fegyházban szabta ki.

— Levél II. Vilmosról, a fehér Imperátorról. Dornból írja *A Reggel* alkalmi tudósítója: Szerdán rándultam ki e napfényes városkába, ahol II. Vilmos él száműzetésben. Az egykori német császár minden fölügyelet nélkül sétál Doorn utcáin. A szerajevói merénylet nagyon könnyen megismétlődhetne, de senki sem gondol arra, hogy ezt a teljesen ártalmatlan embert bántsa. Csak rá kell nézni és mindenki láthatja, hogy az egykori császárnak nincs semmi nagyvrató szándéka. Semmi kalandvágy nem sugárzik ebből a hatvanhat éves emberből, aki szavát adta, hogy nem szökik meg innen és elég szótartó ahhoz, hogy ezt a császári ígéretet meg ne szegje. Sápát arca fehér hegyes szakál övezi. Egészen megöszült, fehér az Imperátor. Így látják őt a kirándulók, akik elárasztják Doorn, nem azért, mintha az excsászárra volna kíváncsiak, hanem mert Doorn, amely Utrecht és Arnheim között fekszik, a hollandusok kedvenc kirándulóhelye. A császár, aki végigsétál az utcán, szinte kedvtelve nézi a kirándulókat. Hétköznapi korán kel, vasárnapként délután megy sétálni. Az egyemeletes épület előtt, amelyben a császár lakik, nem áll őrség, csak egy hollandus, akinek még az egyenruhája sem föltűnő. Csak a lapos porosz sapkáról, amelyen ott díszlik a hagyományos porosz sapkajelvény, lehet látni, hogy a házban porosz ur lakik, Németország egykori hatalmas császára...

— Malvy lesz Marokkó főkörmányzója. Párisból táviratozza *A Reggel* tudósítója: Politikai körökben elterjedt hírek szerint Malvy volt belügyminisztert, a nemrég még hazaárulás miatt száműzött politikust, aki a madridi tárgyalásokon Franciaországot képviselte, Marokkó főkörmányzóvá fogják kinevezni. Ezzel szemben a „Paris Soir” című lap azt az értesülést közli, hogy Barthou lesz Marokkó főkörmányzója.

— Vasárnapi balesetek. Gál Alfréd 25 éves magánhivatalnok Baross-utca 53. számú lakásán az elmúlt éjszaka a konyhai gázcsapról lecsúszott a gumiöő és a kiömlő gáz a szobába is beszűrődött. Gál Alfrédet gázmérgezéssel a Rókus-kórházba vitték. — Samuel György 44 éves napszámos Kórház-utca 10. számú lakásán ittas állapotban bor helyett tévedésből ecetsavat ivott. A mentők a Rókus-kórházba szállították. — Asbóth Artur 46 éves tanító az Orezy-téren kiesett egy 63. számú villamosból és a fején súlyosan megsérült. A mentők a Szent István-kórházba szállították.

— A munkanélküli munkások és tisztviselők az augusztusi negyedben is havonként akarják fizetni a házbért. A kormány ismert rendelkezése, amellyel az augusztusi házbérenegyedre váratlanul ismét elrendelte az egész negyednek egy összegben való fizetését, különösen súlyosan érinti a munkanélküli munkások és tisztviselők tömegét. A népjóléti miniszterium a májusi negyedre tudvalevően éppen a gazdasági válság által legjobban sújtott munkanélküli tisztviselőkre és munkásokra való tekintettel engedélyezte a havonkénti részletfizetést és így annál érthetőbben, hogy most a munkanélkülieket nem vette figyelembe, holott ezek statisztikája, ha enyhülő mértékben is, de még mindig állandóan emelkedő tendenciát mutat. Ezenkívül még az állásban levő alkalmazottak életnivója is lényegesen leromlott a legutóbbi három hónap alatt. Eppen ezért a munkás- és tisztviselőlakók érdekképviseletai — értesülésünk szerint — a közeli napokban azzal a kéréssel fordulnak a népjóléti miniszterhez, hogy rendelkezéssel ellentétben, legalább a munka nélkül levő lakók részére, az augusztusi negyedre továbbra is hagyja meg a havonkénti házbérfizetés kedvezményét.

— Scopest a majompörben legföljebb 500 dollárra lehet elítélni. *Newyorkból* írja *A Reggel* tudósítója: Az amerikai lapok sokat foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy a daytoni bíróság milyen büntetést szabhat ki Scopest-ra, a mind nevetesebbé váló majompörben. A legkisebb büntetés a törvény szerint 100 dollár, a legmagasabb pedig 500 dollár, abban az esetben pedig, ha az elítélt nem tudná a büntetést lefizetni, minden fél dollárt egymapi fogházbüntetés jár.

— Mi történt Ady Endre szobrával a Tőzsde Klubban? Csorba Géza szobrász-művész Havas Sándor tőzdebizomános főként, hogy műveiből állítson ki néhányat a „Magyar Tőzsde Klub” helyiségében. A művész két Ady Endre-szobrot küldött kiállítás végett a Tőzsde Klubba. Az egyik a költőt ülő helyzetben ábrázolta, a másik pedig életnagyságnál nagyobb fej-maszk. Mindkét szobormű a művésznak eredeti gipszpéldánya, ugynevezett első öntvénye volt. Hénapokon át díszítették az Ady-szobrok a Tőzsde Klub helyiséget, de a tőzsdei beszállítás egyikre sem akadt vevő, úgy, hogy tavaly karácsonyra táján a művész elment a klubba, hogy elszállítsa a szobrokat. Megütközéssel tapasztalta, hogy mind a két szobrot összetörték és bedobták egy telefonfülkébe. A Tőzsde Klub vezetősége őszinte sajnálkozással azt a magyarázatot adta, hogy nagyakarítás alkalmával leütötték a szobrokat az állványról. Más oldalról viszont úgy informáltak a művészt, hogy a szobrok „egy önfeladót táncospár táncdühének estek áldozatul”. Csorba erre követelte a Tőzsde Klubból, hogy térítsék meg a kárát, fizessék ki a szobrok árát. A klub azonban megtagadta a fizetést. Így a művész végül is bepörölte a budapesti járásbírósnál a klubot. A tárgyaláson úgy védekezett az alperes klub, hogy a szobrokat a művész a saját veszélyére állította ki, tehát a véletlen balesetért kárigénye nem lehet. A bíróság nem is rendelte el a bizonyítást arra, hogy ki és miképpen törte el a szobrokat, hanem elmarasztalta a Tőzsde Klubból 1,250,000 korona tőke, ennek 14%-os kamatait és 600,000 korona perköltség megfizetésére. Dr. Moskovits Mór, Csorba Géza ügyvédje, fölbebezzel élt az ítélet ellen, mert a bíróság a szobrok értékét szerinte alacsonyán állapította meg és így az iratok a törvényszékhez, mint fölbebezzel bírósághoz kerültek. Fölbebezzel azonban a Tőzsde Klub is, azt panaszolván, hogy helytelen volt az elsőbírósnak ítélete, mert kártérítéssel egyáltalán nem tartozik. A törvényszék most hozta meg ebben az ügyben a végítéletet, amely 2½ millió korona tőke és megfelelő kamat és perköltség megfizetésére kötelezte a Tőzsde Klubból.

— Ma van az első szerencsenap! A főváros területén fölállított gyűjtőhelyeken a hó 20, 21, 22-én a társadalom előkelőségei, egyetemi hallgatók és hallgatók segítségével „Szerencse-jegyek”-et árúsítanak 2000 koronáért. A vevők között augusztus 2-án ékszeresek, sportcikk, stb. mellett több száz Mefhosz-sorsjegyet osztanak szét. Így a szerencsejegyek vásárlói résztvesznek a Mefhosz többmilliárdos sorsjáték akciójában.

— Föltűnést kelt az óriási maradékvásár a jó hírnévnek örvendő belvárosi László és Fekete cégnél.

Dr. M. C. Stopes könyvei

Szerelmi élet a házasságban

Ut a nemi kérdés megoldása felé

Tartalma:

Amire a sziv vágyik. — Megszakadt az öröm. — A nők „szeszélyesek”? — Alapvető indulatok. — Kölesönös megegyezés. — Alvás. — Önmegtartóztatás.

Ára kötve 56.000 korona

Okos szülők

Tartalma:

Bevezetés. — Szerző előszava. — Az okos szülők. — Némely leginkább elterjedt módszer ellen és mellett.

Ára kötve 35.000 korona

Boldog anyaság könyve

Tartalma:

A szerelmes álma. — Szépségben fogant... — A földaltnak kapuja. — A leendő anya meglepetésel. — A leendő anya öröme. — A leendő anya szenvedései. — A várandós állapot nehézségei. — Munka a hónapok. — Befolyások a születés előtt. — Föjlődőben levő nőtipusok. — A szülés és a szépség. — Kis koporsók.

Ára kötve 63.000 korona

Kaphatók minden könyvkereskedésben és a kiadónál, Diók Manó könyvkereskedésében, VII, Erzsébet-körút 14

— No ölj! Elhangzott a *Freireich-ítélet*, a *Léderer-ítélet* és a *Kosztka-ítélet*. Az első négy esztendő, a második két kötet általi halál, a harmadik újra négy esztendő. A bíróság e három, országos érdeklődést keltő bünyűgyben is, kétségtelenül legtisztább meggyőződése szerint kereste az igazságot, amelynek mérlegelésével hozta meg ítéleteit. A közvélemény azonban, az elmúlt tíz esztendő irtózatossá megpróbáltatásai után, már nem filozofál, nem analizál és nem keresi többé az enyhítő körülményeket: *egyetlen és uralkodó érzése, engesztelhetetlen utálat a gyilkossággal szemben*. És, ha ebben az általános, titkos és egyenlő érzelmeben, mint minden tömeghangulatban, van is igazságtalanság, nem lehet és nem szabad pörbe szállni vele. Az emberiségnek a vér szagától émélyen a gyomra, az emberek az egyéni bíráskodás sommiéle esetét nem tartják többé megengedhetőnek, sőt menthetőnek sem, a közvélemény a gyilkosságokkal szemben immár nem a védőügyvéd, de az ügyész szerepét tölti be. Az isteni és emberi parancs: *Ne ölj!* — és ha embertársad életére törsz, viseld cselekedted legsúlyosabb következményeit. A gyilkosság romantikája elmúlt, a gyilkost a társadalom kiközösíti, hogy úgy bolyongjon árván, véres kezével, mint a biblia borzadályos belpöklosa...

— **Bedő Mór dr. a Beszár ügyéről.** A főváros közlekedési bizottságának pénteki határozatai kapcsán *A Reggel* munkatársa fölkereste dr. **Bedő Mór**t, a villamosvasutak ügyeinél egyik legalaposabb ismerőjét, akinek indítványait különben egyhangulag magáévá tette a bizottság és nyilatkozatát kérte a *Beszár* időszerű problémáról. Dr. **Bedő** a következőket nyilatkozott:

— A közlekedési bizottság pénteki ülésén elhatározott tarifaleszállítás csak kezdő lépés és átmeneti jellegű szabályozás. Egyhangulag elfogadta a bizottság ama indítványomat, hogy az egységes tarifa rendszerére kell rátérni és a *Beszár* 30 nap alatt az ezen rendszer életbeléptetése céljából szükséges számításokat, a vonatkozó faktorokkal egyetemben úgy készítse elő, hogy az erre vonatkozó munkálatok már a bizottság tagjainak birtokában legyenek és hogy a bizottság a legközelebbi ülésén konkrét javaslatot tényszerűen és a gyakorlati megvalósítás terére lépjen. Én magam már a rendelkezésemre álló adatok alapján végeztem is számításokat és a legkörültekintőbb pontosság mellett azt állapítottam meg, hogy ez a publikum érdekében álló rendszer, életbeléptetésének pénzügyi akadályai nem lesz. Ami a *Beszár* intern ügyeit illeti: a vállalat és a főváros között létrejött szerződés 64. szakasza alapján az általam indítványozott vizsgálata és ellenőrzést a bizottság elrendelte. Úgy érzem, hogy most ez ügy részleteiről beszélni nem illik. Lélebből telt fegyverrel kell megvárni ezen vizsgálat eredményét az ügy ezen elhatározó stádiumának kezdetén. *Párt-szempontról, gyűlölségről és bosszúról* vannak a vizsgálat fegyvertárából kapcsolva, objektív szigor, a főváros anyagi érdekének s a főváros agyonanyargatott lakóinak védelme és az fog vezetni minket, hogy személyes szemponatok és elfogultság nélkül, felelősségünk teljes tudatában vizsgálunk meg mindent ottan — a lefolytatott vizsgálat után fogunk megérteni, fölmenteni vagy vádolni.

— **Orvtámadás nappal, a nyílt utcán.** *Vajda Benő* 23 éves napszámot vasárnap délután a Kender-utcában ismeretlen tettes megtámadta és hátbaszarta. Vajdát a járókelők kísérték be a Kun-utcai kórházba. A támadó elmenekült. Kibőtnék megállapítására a rendőrség megindította a nyomozást.

Scitovszky házelnök e hétre összehívatta a nemzetgyűlés szanálási bizottságát

Ellenzéki fölvonulás a házbérrészletfizetés érdekében

(*A Reggel tudósítójától.*) A demokratikus blok tudvalevően úgy határozott, hogy összehívatta a nemzetgyűlés harmincháromtagú szanálási bizottságát és itt fog tiltakozni a házbérrészletfizetés megszüntetése ellen. Kormányparti körökben nem nagy lelkesedéssel vették tudomásul a demokratikus bloknak ezt az elhatározását és arra hivatkoztak, hogy a nemzetgyűlés szünetében az új házszabályok nem adnak helyt a bizottsági munkának sem. Amikor azután meggyőződtek arról, hogy a házszabályoknak ez az intézkedése nem vonatkozik a szanálási bizottságra, azt hozták föl a bizottság összehívása ellen, hogy a kormány egyébként sem módosíthat a minisztertanács határozatán, a bizottság elnökének távollétében pedig nem is történhetik intézkedés a szanálási bizottság összehívására. *A Reggel* munkatársa ilyen körülmények között szükségesnek tartotta, hogy telefonon érintkezésbe lépjen a gombai birtokán nyaraló házelnökkel.

Scitovszky Bélával,

aki a következőket jelentette ki:

— Tegnap szereztem hivatalosan tudomást arról, hogy *Vázsonyi Vilmos*, *Peidl Gyula*, *Peyer Károly* és *Farkas István* írásban kérték a szanálási bizottság összehívását.

Ennek természetesen nincs semmi akadálya.

— Egy nemzetgyűlési képviselő, aki boldogboldogtalannak váltókat irt alá. Az elmúlt héten sokat foglalkoztak a lapok *Hir György* nemzetgyűlési képviselő anyagi küzdelmeivel. Megírták, hogy egyik hitelezője 50 millió követelést csődpanasz útján érvényesített ellene. *Dr. Tholdy Zoltán* törvényszéki bíró a jövő hétre tüzte ki a csődpanasz folytatólagos tárgyalását. Ebben az ügyben nagy fölkeszültséggel akar védekezni a bepanaszolt képviselő, mert ha csődöt nyitnának ellene, akkor vég szakadna közgazdasági karrierjén kívül politikai pályafutásának is. A képviselő ügyvédje a csődpanasz tárgyalása során előadta, hogy *Hir György*, aki mindössze négy elemi iskolát végzett, a háború alatt közlegényből tiszt-helyettes lett és ő volt a hadsereg egyik legszébben dekorált altisztje. A bronz vitézségi éremtől kezdve a kis- és nagyvezetéstől megkapta az arany vitézségi érmét is, de mind egyiket duplán. Az anyagi bajokat tulajdonképpen a nyugatmagyarországi fölkelés okozta, mert *Hir* ezt a mozgalmat anyagilag is jelentősen támogatta. A Jelzáloghitelbanknál vett föl birtokaira kölcsönt, amelyet azóta már pörösítettek. De ezt a tartozását még könnyen rendezte volna, de jöttek a többi hitelezők, akik, mint kezest, pörölték. Az ügyvéd beállítása szerint *Hir György* boldogboldogtalanezt kezeséget vállalt, barátainak, rokonainak, elvbarátainak és ismerőseinek váltókat irt alá és ezeket mind neki kell rendezni. A törvényszék előtt azonban ezek az érzelmi momentumok nem szerepelhetnek a csődpanasz elbírálásánál. *Hir Györgynek* vagy rendezni kell az 50 millió koronás tartozást.

meg kell azonban jegyezni, hogy a bizottság összehívására nem én vagyok hivatott. A szanálási bizottság elnöke gróf *Ráday Gedeon*, helyettes elnöke pedig *Kenéz Béla*, az ő kötelességük tehát, hogy a bizottság tagjait ülésre összehívják.

Munkatársunknak arra a megjegyzésére, hogy

sem gróf *Ráday*, sem pedig *Kenéz Béla* nem tartózkodnak Budapesten,

Scitovszky házelnök így válaszolt:

— Amennyiben gróf *Ráday* és *Kenéz Béla* csakugyan akadályozva vannak kötelességük teljesítésében, akkor

én fogok gondoskodni a szanálási bizottság összehívásáról.

Ellenzéki körökben arra számítanak, hogy a szanálási bizottságot szerdára vagy csütörtökre hívják össze és a föl sorakoztatott érvek hatása alatt mégis csak hajlandó lesz a kormány a pénteki minisztertanács határozatának módosítására, vagyis a házbérrészletfizetés további engedélyezésére. Ennek érdekében egyébként a *Lakók Szövetsége* a hét elején küldöttséget is meneszt *Vass József* népjóléti miniszterhez.

— **Terrorista különítmények polgárháború** készültek Németországban. Berlinből jelenti *A Reggel* tudósítója: Egész Németországot még ma is izgalomban tartja az a négy halálos ítélet, amelyet a schwerini törvényszék hozott *Helmut Holtz* gyilkosai fölött. A gyilkosságot tudvalevően, mintegy vérbíró-sági ítéletet, követték el azért, mert *Holtz* kilépett a *Stalhelm* és *Rosbach* nevű „hazafias” különítményekből. A főtárgyalás német fajvédő vezeték kívánságára zárt ajtó mögött folyt le és csak az ítéletet hirdették ki a nyilvánosság előtt. Most azonban a tárgyalásnak újabb és újabb részletei és adatai kerülnek napvilágra. Kiderült, hogy 1923-ban különböző mecklenburgi birtokokon nagyszzerűen megszervezett különítmények alakultak, amelyek csak a jelle vártak, hogy akcióba lépjenek. A megtalált program szerint: „Az akcióbalépés a polgárháború megindulását jelenti, az üzleteknek és a polgárságnak kirablását és a zsidók kiűztését.” Mecklenburg fővárosát, Schwerint ezek a horogkeresztes alakulatok, amelyek föl voltak szerelve karabélyokkal, rohamkésekkel, gépfegyverekkel, valósággal bekerítették. Az egész szervezet élén egy *Lue* nevű kapitány állott. A szociáldemokraták pralamenti frakciója most mindezeket a rémségeket szóvá akarja tenni a birodalmi gyűlésen és interpellációt jegyzett be, amelyben azt kérdezi a kormánytól, mit tud ezekről a hazaáruló és közveszélyes alakulatokról, amelyek, hír szerint, *Holtz*on kívül még számtalan embert tettek el láb alól.

— Intelligens hölgyek szép koresetre tehetnek szert. Jelentkezés hétfőn délelőtt a „Stop”-nál, V. Nádor-utca 24. (Telefon: 57-62.)

LÁSZLÓ és FEKETE

az ország legnagyobb női és férfidivatkezelőruháza

BUDAPEST IV, KORONAHERCEG-UTCA 14-16

Óriási érdeklődés előzi meg cégünknel egy évtized óta szokásos idényutáni

maradék vásárt

mely a megszokott tisztos formák között

e hó 20-án veszi kezdetét

Maradékaink 1, 2, 3 és 4 méteres gyapjuszövetek, valamint mósókelmék

meglepő olcsó áron árusítatnak

„Egyszer egy kecske betévedt Pestre...”

Miért tiltották ki Erdélyből a Vajna—Szabó-féle magyar ABC-t?

Kolozsvár, július 15.

(A Reggel tudósítójától.) Most érkezett ide a bukaresti közoktatásügyi miniszterium rendelete, amellyel az ezelőtt öt évvel engedélyezett Vajna—Szabó-féle és igen elterjedt magyar ABC-és olvasókönyvet **kitiltotta az összes magyar tanművelői elemi iskolákból.** Az indokolás szerint **e tankönyv a román állam érdeke ellen tartalmaz néhány kitélt.** Erről a kitéltéről egy kiváló erdélyi magyar pedagógus **A Reggel tudósítójának** így nyilatkozott: — Megvallom, megdöbbentett a rendelet, hiszen már **öt év óta használjuk** e pedagógiai szempontból igen kiválóan megszerkesztett tankönyvet és **sohasem vettük észre, hogy abban csak egy sor is volna, ami a román állam érdekei ellen törne.** Itt van a könyv, a 41. oldalon találjuk az első magyar vonatkozású mondatokat.

— „Magyar ember ura a szavónak!”
Magyar helyen, Székelyföldön születtem,
Magyar anya virrasztott énfölöttem!”

Bizonyosan ezek a szavak szurtak szemet valami tulbuzgó kritikusknak. Az is baj már, hogy a Székelyföldön magyarok laknak s hogy a magyar anya virraszt a székely gyerek fölött. A 48. lapon a Cs. betűnél ez áll:

„Csak nem fajult el még a székelyvér,

— Ma nyújtják át Párisban Németország jegyzékét a biztonsági paktumról. Párisból jelentik: A párisi német nagykövét **Briand** külügyminiszternél kihallgatást kért, hogy **átnyújtsa neki a német kormányának a biztonsági paktumra vonatkozó legutóbbi francia jegyzékét adott válaszában.** A nagykövétet hétfőn délután 5 órakor fogadják.

— Vasárnapi öngyilkosságok. **Vajda András** 23 éves ügynök Szigetvári-utca 20. számú lakásán lugkóoldatot ivott. — **Szabó Anna** 26 éves cseléd Ernő-utca 23. szám alatti szolgálati helyén szerelmi bánatában főlógta az ercit. — **Kiss Julia** 22 éves nyomdászlány a Wessélenyi-utca 50. számú házában aspirinnel megmérgezte magát. A mentők mind a három öngyilkost a Rókus-kórházba szállították.

— Száz röpülőgépet kapnak a riff-kabikok Amerikából. Párisból jelentik: A **Newyork Herald** szerint a serifek hadseregének rövidesen mintegy **100 amerikai röpülőgépe lesz.** A legközelebb Marokkóba induló röpülőök egyike kijelentette, hogy ha minden jelentkezőt elfogadtak volna, már vagy ötszázan volnának.

— A III. kerületi Demokrata Kőr Közgyűlése. A Budapest III. ker. Demokrata Társaság vasárnap tartotta évi rendező közgyűlést dr. **Vörösvári Miklós** törv. hat. biz. tag elnöklése alatt, aki hosszabb beszédben vázolta a kör jövő feladatait és közéleti céljait, amelyek a nemzeti polgári demokráciát vannak hivatva szolgálni. Az évi jelentés elfogadása után **Steiner Dezső,** a kereskedelmi és ipari szakosztály elnöke, az augusztusi lakbérnegyed alkalmazásáról a kereskedelem és ipar léteirőket érintő részletfizetési kedvezményt tette szóvá. Dr. **Radó Sándor,** **Milkovits Vazul** és **Hajós Alfréd** hozzászólása után a közgyűlés elhatározta, hogy a kör csatlakozik a lakbérnévelésért érdeklődő megindult mozgalomhoz.

— Magyar Imre bandája Slóvakon. Nemrégiben jelentették a lapok, hogy a híres magyar cigányprimás, **Imre Magyar Imre** bandájának milyen szép sikerei vannak Londonban. Az ideai slóvak szízen azonban hazacsalították Magyar Imre londoni szép slóvakok köztébe. A szízenográf sem jellezhető a rozzdüléseket pontosabban, mint ahogy a külföldön is híres cigányprimás hazatérte jelzi, hogy a slóvak Kaszinókerben muzsikál. A legújabb külföldi dalokat hozta magával a híres primás a népes **fürdőhely** közönsége esténként nagy tetszéssel hallgatja. A slóvak strand virágában van és akik az ideai Slóvakon nyaralnak, örömmel konstatálják, hogy az igazgatóság sikerrel gondoskodik arról, hogy az árak is kielégítsék a fürdővendégeket.

Könyvelésben, levelezésben jártas

tisztviselő
tízéves gyakorlattal
állást keres

S

Nagy gyakorlalom dacára **igényeim a kezszerényebbek.** Szíves megkeresések **„Kalligrafus Irás”** jelige alatt A Reggel kiadójába küldendők

Minden kis cseppje drága gyöngyöt ér!”
Ezt se szabad mondani, csak képviselőválasztáskor a román képviselőjelölt mondhatja. Az 52. lapon a B. betűnél olvassuk: „**Budapest Magyarország fővárosa.**” Ugy látszik, ez megbocsáthatatlan bűn, hát még alább ez:

„Pesten jártam iskolába, kuki!
Térdig jártam a rózsába, kuki!”

Ilyen, a román állam érdeke elleni mondatokat hogy is lehet tanítani? Ez nyílt irredentizmus — gondolja a kritikus. Hát még ez a rettetetes mondat:

„Debrecenben kidobolták,
Hogy a dongót ne dalolják.”

A 60. lapon is van egy roppant sértő mondat: „**Egyszer egy kecske betévedt Pestre...**”

Mit keres a kecske Pesten?! Nem tud maradni a havason, látod-látod, szegény kecske, miatad most fő a szegény Vajna bácsi okos feje, miért is küldött el téged Pestre? **Több magyar vonatkozású mondatot nem lehet találni ebben az ABC-és könyvben,** amelynek szerzői nem nyugosznak bele a miniszter szigorú ítéletébe s az a szándékuk, hogy az inkriminált kitételek kihagyásával újra készítsék szeptemberre ABC-jüket.

— Óriási vihar és tűz volt vasárnap Székesfehérvárott. Székesfehérvárról jelenti telefonon **A Reggel** tudósítója: Vasárnap este 8 órakor hatalmas sötét fellegek tornyosultak **Lepsény** és a hozzátartozó **Rikipuszta** fölött. Több mint egy óráig tartott a vihar, amely **óriási kárt okozott a buzakeresztökben.** A villám beütött özvegy **Nádasdy Tamásné** grófnő rikipuszta uradalmában a birkaistállóba, amelynek teteje **pillanatok alatt lángborult.** Az összes szomszédos községek tűzoltósága kivonult a tüzhöz. A cselédségnek sikerült a **nagy állatállományt megmenteni,** ami főleg annak köszönhető, hogy az istállónak holtívcs meunyezete van. A tüzet hosszas erőfeszítés árán éjszakára eloltották.

— Vasárnapi betérések. Vasárnapra virradó éjjel föltörtök **László Andor** uridivatüzlet Apponyi-tér 3. szám alatti kirakatát, amelyből 2½ millió korona értékű árut elloptak. — Betörték dr. **Kemény Béla** nyugalmazott tisztviselő Sándor-utca 18. szám alatti lakásába is. A betérők itt fehérműt, cigarettatárcát és kőspénzt loptak el, összesen mintegy 9 millió korona értékben. A rendőrség a nyomozást megindította.

— A franciák tapintatosan távoznak a Ruhrvidékről. Berlinből táviratozza **A Reggel** tudósítója: A Ruhr-vidéket megszálló francia csapatok kivonulása **tervszerűen, rendben folyik tovább.** A gladbeckeri szakaszt már teljesen kiürítették, **vasárnap vonultak ki Hattingenből,** ma távozik a 17. tüzér- és az 51. francia gyalogezred **Bochumból.** A kitértet német városokból olyan jelentések érkeznek, hogy a francia parancsnokságok **mindenütt a legkorrektebben viselkednek és vigyáznak arra,** nehogy a lakosság érzékenységét sértse. A megszálló csapatok **csöndben, zenező nélkül, kis osztagokban, minden föltűnést kerülve,** vonulnak ki a ruhrvidéki városokból. Július 31-ig **23.000 francia katona** hagyja el a Ruhr-vidéket.

— Letartóztattak egy sikkasztó ügynököt. A rendőrség letartóztatta **Schlesinger Emil** 50 éves ügynököt, aki a Diana ruházati részvénytársaságtól 9 millió korona értékű textilárut vett át bizományi eladásra és azt elzlogosította. **Schlesinger** ezenkívül 12 millió korona kőspénzt is elcsikkasztott, amely összegből 4 millió koronát visszafizetett.

— Berlin 6.500.000 dollár kölcsönt kapott Amerikából. Berlinből jelenti **A Reggel** tudósítója: Berlin 6½ millió dollárkölcsönt, amelyet Newyorkban vett föl, a német nemzeti bank ma kifizette a városi főpénztárnak. A kölcsönt építkezésekre, a rumelsburgi művek és a közúti vasutak fejlesztésére fogják fordítani.

— Kellems meglepetést és sok boldog órát szerzett a Fenyves Dezső Rt. elnök karácsonyi és husvét sorsolására. A szerencsés nyerők között 30 aranyórát és egy 15 millió korona értékű fehércemmelengyét sorsolt ki teljesen ingyen a cég. A szeptemberi sorsolásra, amelyre ezen a helyen még visszatérünk, az előkészületek megtörténtek és a sorsjegyek pár napon belül teljesen ingyen kerülnek forgalomba.

— Yes világító csodarózsák magyarázata. **Iz az égi tűz, amelyet a rózsza titokban ellop a naptól,** hogy az éj sötétjében misztikus fényességben tündököljön.

— Dollár, angol font és svájci frank jelzalogkölcseint 10 évi időtartamra évi 10 százalékos kamattal mellett folyósított budapesti bérházakra és mezőgazdasági nagybirtokokra a Róth Bank Jelzalogosztálya: Budapesten, Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

MICHELIN PNEU
(GYÁRI RAKTAR) AUTÓFOLYSZERELÉSEK
NAGY JÓZSEF
ANDRÁSSY-UT 34
TELEFON 21-07

— A főváros szociálpolitikai bizottságában szerdán tiltakoznak a házbérrészfizetés megszüntetése ellen. A pénteki minisztertanácsnak az a határozata, hogy augusztus 1-től kezdve megszüntetik a házbérrészfizetést, egyre nagyobb hullámokat ver föl. **Iz az ügy élénken fogja foglalkoztatni szerdán délután a főváros szociálpolitikai bizottságát is.** A szociáldemokrata párt vezetősége közölte **A Reggel** munkatársával, hogy a **házbérrészfizetés ügyében javaslatot dolgoznak ki és terjesztenek a szociálpolitikai bizottság elé.** Igen erélyes állásfoglalásra készülnek a demokratikus blokpolgári pártjai is és javasolni fogják, hogy a **főváros tandása járjon közbe a kormánytól a házbérrészfizetés további engedélyezése érdekében.**

— Vasárnapi gázolások. Vasárnap délután egy automobil, amelyet **Német Röss** soffőr vezetett, az Orecy-uton elütötte **Gálfalvi Irén** 24 éves takarítónőt, akit a mentők **életveszedelem állapotban** a Rókus-kórházba vitték. A soffört előállították a főkapitányságra. — Vasárnap délelőtt a Szondi-utca és Aréna-ut sarkán egy autó elütötte **Bonifert Andrá** 14 éves tanulót. **A súlyosan megsérült** gyermeket a Bródy Adél-kórházba szállították, **Székely Nándor** gépkocsivezetőt a rendőrségen őrizetbe vették. — **Arki József** 19 éves napszámot a Lónyay-utcaiban egy villamos elütötte. Könnyebb sérülésekkel a Rókus-kórházba szállították.

— Újabb katonai lázadás Portugáliában. Lisszabonból jelentik: A Sao Julia-erődből megszökött **katonai osztagok ma tisztjeik vezetésével és a Vasco da Gama-cirkáló legénységének támogatásával föllázadtak.** A kormány azonban megtagadta a szükséges óvintézkedéseket. Délelőtt 10 órára már a **lázadók öt vezére megadta magát.** A mozgalom máris szünetfélben van. Arra számítanak, hogy a Vasco da Gama-cirkálót átadják.

— Megütötte a főnyereményt, aztán a rendőröket, akik végül őt verték véresre. A keresztényszocialista villamoskalmazok 1923. év őzén egy Előd-utcai kocsmában **szüreti mulatságot** rendeztek. Az ilyenkor szokásos szüreti mókák során **Horvát István** villamoskalmaz a sorsjátéknál megütötte a főnyereményt, de a **tréds nyereményt** drágya vataki elcsente. A meglehetősen ittas Horvát István előlött való elkeseredésében nagy botrányt csapott, hogy hogy a szüreti mulatságra kirendelt három rendőr távozásra szólította föl. **„Zsaruknak nem engedelmeshodom!”** ordított Horvát, mire a három rendőr megragadta és az őzszobába akarta vinni. Horvát István hirtelen elhatározással a való birkozó **Papp III. Lajos** rendőr kardját kitértötte és azzal **tdmádt a rendőrökre.** **Német XIII. János** rendőr főügyelőhelyettes, **Staudinger Imre** rendőr főtörzsmester és **Pap III. Lajos** rendőr főtörzsmester elhatározták, hogy most már megbilincselik a **gardsdikkodó villamoskalmazt.** De ez a művelet sem ment simán. Horvát földre vetele magát és miatlatt a rendőrök előszedték a megbilincseléshez szükséges láncot. **Horvát beharapott Pap III. Lajos combjába.** Erre aztán a rendőrök se hagyták magukat, **egy összoverték a villamoskalmazt, hogy mindkét karján, derekán, fején, a lábain orvosi kezelést igénylő sérüléseket szenvedett.** Az úgy a rendőrségre, majd pedig a kir. ügyészségre került, ahol Horvát István ellen **háromrendbeli hatósági közeg ellen alkotott erőszak címén emeltek vádat.** De bajba jutottak a rendőrök is, mert őket szintén megvádolta az ügyészség **hivatali hatalommal való visszaélés vátsége** címén a megbilincselésnél használt **átfelegelések** miatt. A budapesti büntetőtörvényezéken **6 héten** körül főtárgyalásra a keresztényszocialista kalmaz és a három rendőr bűnügye.

— Mese a Csallóközről. Prágából jelenti **A Reggel** tudósítója: Illetékes helyen **megcáfolták a csallóközi magyar ködtársaság híret,** amelynek állítólag **Veér Imre** és társai lettek volna a miniszterei. **Az egész közlést koholmányoknak minősítik.**

— Nem lesz demars a külföldiek ellenőrzése miatt. Az idegenek itt tartózkodását és letelopedését szabályozó új rendelet **már nagyon sok panaszra adott alkalmat.** Ezzel kapcsolatban egyes lapok megírták, hogy a **külföldi államok követéségei, az Egyesült Államok kivételével, közzé, jegyzékben fogják a magyar kormánytól a rendelet megváltoztatását kérni.** **A Reggel** munkatársa utánajárt ennek a híresztelésnek és megállapította, hogy az idegen állampolgárok tényleg gyakran fordulnak panaszal diplomáciai képviselőükhöz a rendelet miatt és ezért szobakerült, hogy a követéségek közös lépést fognak tenni e panaszok orvoslására. Mivel azonban a **követéségek egyöntetű eljárásban megállapodni és egymással elvleg meggyezni nem tudtak,** a közös jegyzék elmarad. Ehelyett minden követés **cselenként fog a magyar kormányhoz fordulni,** ha saját állampolgárai az idegeneket ellenőrző rendelet alkalmazását megakránakzve sérelmesnek tartják.

— Forduljunk mindennemű hitel- és pénzügyes ügyben legnagyobb bizalommal hazánk békebeli legtekintélyesebb és legmegbízhatóbb bankcégehez: a Róth Bankhoz, Budapestben, Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

25 év óta olcsóságáról közismert cégem **árai föltűnést keltenek!**

Női vászoncipő legújabb fazonokban, 18-128 ezer
tező legjobb gyártmány

Tennis-, torna-, házicipő
vörös gumitalppal, extra minőség, fehér, fekete, szürke és barna színekben ..... 75 ezer kor.
sarrokkal ..... 100 ezer K

Tenniszicipő közvetlen Manchester- 135-155 ezer
bőrléközött ..... 100 ezer K

Tenniszicipő extra prima rámmal varrott, 195 ezer kor.
valódi bivalybőrtalppal ...

Szandál egyes párok ..... 50 ezer kor.

Vászoncipőt 35-36 nagyságban ..... 100 ezer K

Bőrcipő férfi vagy női ..... 100 ezer K

Férfi tenniszadrág ..... 125 ezer kor.

Schäfer-cégnél, Döbrentel-tér 4. Vidékre utánvétellel Szürke, barna, fekete vászoncipők, ugyszintön obelastáncipők **óriási választékban**

— Birstingel Maxi és Németh Józsi. Az egykori különítményes suhanc, Birstingel Maxi tanumak jelentkezett a Somogyi-Bacsó rablógyilkossági ügyben. Idézésével és különítményes igazolványával beállított egyik délutáni lap szerkesztőségébe és elmondotta azt a vallomását, amelyet másnap a katonai ügyészségen, Földes alezredestől kellett volna megtennie. Az újság, anélkül, hogy azonosította volna magát a félnótás vagy éppen „agent provocateur” vádjával, lekötötte különítményes Miksa tudomásait. Lett ebből aztán olyan hejehuja, mintha legalább is a két mártír-újságíró igazi gyilkosai kerülnek tömlőbe! Mi történt? A tanumak tolakodó, vagy a nyomozás fonalát még jobban összekuszálni igyekvő Birstingel Maxiról kiderült, hogy egy szavát sem szabad komolyan venni. Pont. Ilyen igazi, vagy álbolond minden országos érdekű bűnpörben jelentkeznek. Eppen ezért nem értjük a lelkendező boldogságot, ami Maxi igazoltatásával urrá lett a szélsőjobb oldali kedélyeken. És ha ujjongásuk nem ismer határt, amiért egy tanuból fegyenc lett, miért veszik szentírásnak egy fegyenc vallomását, aki a Márfy-ügyben tanu lett? Németh Józsi pincérről van szó, aki most került ki a Markó-utcából és fantasztikus meséket talál föl Hetényiről, Schweinitzerről, egy újságíróról Márfy megmentése érdekében. Miért szavahihetőbb Józsi, mint Maxi? Legyünk végre egyszerű elfogulatlanok...

— Sebes Árpád bankár nem követett el öngyilkosságot, hanem véletlen szerencsétlenség áldozata. Vasárnap este világosság derült arra a titkos revolverlövésre, amelytől az Országház-tér 4. szám alatti Sebes-bankház társtulajdonosa, Sebes Árpád, vérző mellel, eszméletlenül esett össze a bankház helyiségében. Sebes Árpád 23 éves fiatalember, fellábat a háboruban mint tartalékos tiszt elvesztette és édesapja, aki társul vette a banküzletbe, azt gondolta, hogy fia talán kétségbeesett idegállapotában öngyilkosságot követett el. A fiatalembert rendkívül súlyos sebesüléssel szállították be a Rókus-kórházba, ahol csak másnap, vasárnap este tért magához. A kórház hívására Fülei-Szántó László rendőrfogalmazó ment ki a súlyosan sérülthöz, hogy kihallgassa. Sebes Árpád, akinek szíve táján teljesen keresztülhatolt a golyó tüdején, jegyzőkönyvbe mondta, hogy ő nem követett el öngyilkosságot, hanem régi szolgálati fegyverét tisztogatta, amely eközben elsült s a golyó mellébe furódott. Miután az esetnek tanuja nem volt, el kell fogadni, hogy Sebes véletlen baleset áldozata. A szerencsétlen fiatal bankár sebe egyébként oly súlyos, hogy fölgyógyulásához kevés a remény.

— Radics táviratban üdvözölte a királyt és Pasicot. Belgrádból jelentik: Radics István, mielőtt szabadlábra helyezték, táviratot intézett a királyhoz: „Felséged sietett biztosítani annak a nemzeti egységnek megkötését — mondja —, amely a kibékülés nagy teljesítményét jelenti. Az isten áldja meg Fenségedet és egész királyi családunkat.” Radics táviratot intézett ezenkívül Pasicus miniszterelnökhöz is, akinek szerencsét kívánt, amiért mély éleslátásával megengedte, hogy a rend és a szabadság alapján a parasztság miniatallamát építsék föl.

— Egy mérnök megmérgezte magát a Merán-szállóban. A Berli-ni-téren levő Merán-szállóban vasárnap este már gyanusnak találták, hogy Friedmann Alfréd 32 éves mérnök, aki a szállóban előző nap vett szobát, egész nap nem mutatkozott. Fölnyitották a szobát s a mérnököt halottápadtan, eltorzult arccal találták ágyán. Kihívták a mentőket, akik azonban már csak a beállott halált konstatálhatták. A rendőrség részéről Körmendi Sándor rendőrfogalmazó a helyszínen többféle mérget talált s egy levelet, amelyben az öngyilkos elmondja, hogy tettét önszántából követte el, súlyos anyagi okok miatt. Lovelében arra kéri a rendőrséget, hogy a szobájában levő kis csomagot juttassák el Kertai Pappnövelde-utcai gyógyszerésznek. Az öngyilkos tetemét be szállították a bonctani intézetbe.

— Lady Astor dícséri a nőképviseletet és szítja a férfiakat. Londonból írja A Reggel tudósítója: Az angol alsóház keveset szereplő, de leteledezsabb tagja: Lady Astor beszédet mondott egy nemzetközi kongresszuson, ahol csupa nő vett részt. A lady mindenképp magáról beszélt és azt mondta, hogy ugyanabban a helyzetben sokkal ügyesebben tud mindig viselkedni, mint a férj és a fia. Azután azt fejtegette, hogy a női képviselők sokkal intelligensebbek, mint férfikollégáik. A hallgatóság zajosan helyeselt és utána az elegáns lady gunyos mosollyal jelent meg férfikollégái között az alsóházban.

— Megsebesítette leányát és fölívágta ereit egy elmebeteg nő. Vasárnap délután a Horthy Miklós-ut 84. számú házában levő lakásán Dobovszky Géziné, aki súlyos idegbeteg, hirtelen dühöngeni kezdett. Dobovszky né egy pedikűrökkel mindkét kezén fölívágta az ereket és Klára nevű leányát, aki le akarta fogni, ugyanacsak megsebesítette. Mindkettőjüket a mentők köztölték be s mivel megállapították, hogy Dobovszky né ön- és közveszélyes elmebeteg, előbb a főkapitányságra, onnan pedig az angyalföldi tébolydába szállították.

Kauciósíkkasztás és pinkadézsmálás miatt őrizetbe vették Klein Jenő műépítész

Két terézvárosi kártya-klub intimitásai a rendőrségen

(A Reggel tudósítójától.) Az utóbbi időben sokan úgy találták, hogy ismét kártya-konjunktura kezdődik Budapesten. Egyre-másra nyitnak meg a „klubok”, amelyeknek gazdái pinkajövedelmekből akartak megélni. Két ilyen klubnak belső dolgait teregetik most ki a főkapitányságon. Néhány hónapja folyik már a nyomozás és vizsgálat Klein Jenő építész ellen, aki a Stefánia-ut 25. számú házában lakik. Klein Jenőt egymásután két klub jelentette föl. Az első följelentésnek körülményes története a következő: Az Andrassy-ut 81. számú ház első emeletén Berényi Rezső textílikereskedő, aki valamely elszámolási ügyből kifolyólag már szerepelt és dr. Somogyi Jenő ügyvéd Kohári Dezsővel együtt klubot alapított. Az új kaszinót „Terézvárosi Szabadelvi Klub”-nak nevezték el, anélkül természetesen, hogy a Fővárosi Szabadelvi Párt-nak bármiféle köze lett volna hozzájuk. A klubhelyiséget fényesen berendezték, iparosok és vállalkozók hitelbe készítettek el a megrendeléseket s a klub meg is nyit. Főpincért, pincért, krupiéket, ruhatárosokat alkalmaztak, valamennyiüktől természetesen kauciót vettek föl és ezeket

a kauciókat „beinvestálták” a klubba.

Klein Jenő építész 500 millió koronát követelt a klubtól, mert ő is hozzájárult a termék berendezéséhez. Követelését nem tudta megkapni, mire szerződést kötött a klub tulajdonosaival, hogy átveszi a vezetést, a befolyó jövedelmekből teljesíti a klub összes kötelezettségeit és így lassanként levonja a neki járó összeget. Esténként, amikor befejeződtek a kártyajátékok, Klein Jenőhöz vitték be a lezárt pinkát, amelyet az építész írtatott ki s ő számolt el annak tartalmával. A klub alkalmazottai és az igazgatók közben rájöttek arra, hogy Klein Jenő fölűnően kis összegeket adott át, sokkal kevesebbet, mint amennyinek a titkos följegyzések szerint a pinkában lenni kellett. Ugyanekkor több alkalmazott is követelte a kaucióját Klein Jenőtől, aki minden kötelezettséget magára vállalt, de a kaucióját senki meg nem kapta s ezért tettek ellene több följelentést. A rendőrségen dr. Füley-Szántó László rendőrfogalmazó indi-

totta meg ebben az ügyben a nyomozást s a kihallgatott tanúk igazolták a panaszoikat.

Amíg Klein volt a klub vezetője, leszedték a kapu alatt kifüggesztett Terézvárosi Szabadelvi Klub feliratokat és a választások ideje alatt jobban hangzó Demokratikus Szövetség Klubja nevet bitortotta Klein Jenő, aki a cégér alatt a Ripka-pártnak korteskedett a bakkszal körül. A régi pinkások azonban, akik azzal a föltétellel adták át a vezetést Klein Jenőnek, hogy ő a klub minden tartozását ki fogja fizetni és a házbért is rendszeresen beszolgáltatja, látva, hogy Klein Jenő csak a maga hasznára sáfárkodik, leszaggatták a Demokratikus Szövetség című táblákat és nemcsak csalásért, de magánlaksértésért is följelentették Klein Jenőt, sőt formálisan kitessékelték a klubból.

Ugyalátszik, Klein Jenő a Terézvárosi Szabadelvi Klubban rájött arra, hogy a pinkázlet nem rossz bolt és rövidesen a Teréz-körút 34. szám alatt Terézvárosi Társaskör címen

új klubot alapítottak, amelynek vezetését megint Klein Jenő vette át.

A Terézvárosi Társaskör elnöke dr. Léva Tibor kormánytanácsos lett. A klubot egy ideig nem tudták megnyitni és Klein Jenő vállalta magára azt a gazdasági munkát, amellyel a klub életét meg akarta indítani. Ezért is bízták meg őt az alkalmazottak szerződésével. Klein Jenő a fölött személyzettől 120 millió korona kauciót vett át, a kauciót azonban az alkalmazottak rövidesen visszakövetelték és Klein Jenő nem tudott fizetni, mire

többen újból följelentették a rendőrségen.

Szombaton este megjelent egy főpincér a főkapitányság központi ügyeletén és bejelentette, hogy a kauciósíkkasztás címén följelentett Klein Jenő szökni készül Budapestről. A bejelentés után detektívek mentek Klein Jenőért, előállították őt a rendőrségre, ahol őrizetbe vették. Vasárnap hallgatták ki az építész és miután ellene több följelentés van, dr. Bartha Gyula rendőrtanácsos, az intellektuális osztály vezetője, az összes följelentéseket egyesítette és ez ügyben ma fogják kihirdetni a rendőrség határozatát Klein Jenő sorsa fölött.

— Két gyújtogató kerül Szegeden a statáriális bíróság elé. Szegedről jelenti A Reggel tudósítója telefonon: A közeli napokban Szegeden valószínűleg két gyújtogatót állítanak a statáriális bíróság elé. Az egyik Bagi Imre tűzoltó, aki néhány nappal ezelőtt, mint ismeretes, a szentesi városházát gyújtotta föl, a másik Szatmári Béla vásárhelyi béréslegény, aki János Bálint gazdálkodó tanyáján volt alkalmazásban. A béres kerékpárt vásárolt magának, amit gazdája rossz szemmel nézett és ettől fogva állandó volt köztük a veszekedés. A gazdálkodó végül elbocsátotta Szatmárit, aki elkeseredésében bosszút forralt és gazdája tanyáján két szénakazlat fölgyújtott. Szatmárit bekiesérték a szegedi ügyészség fogházába. A nyomozó hatóságok most azt igyekeznek tisztázni, hogy Vásárhelyen annak idején kihirdették-e hivatalosan a statáriumot, mert ha ez bebizonyosodik, akkor Szatmári Bélát a statáriális eljárás során halálra kell ítélni.

— Gróf Károlyi József augusztusban ismét Lequeitoba utazik. Székesfehérvárról jelenti telefonon A Reggel tudósítója: Gróf Károlyi József Székesfehérvár város nemzetgyűlési képviselője vasárnap A Reggel tudósítója előtt kijelentette, hogy augusztus közepén váltja föl a királyi családnál tartózkodó gróf Cziráky Józsefet. Gróf Károlyi ez alkalommal ismét hosszabb ideig marad a királyi család környezetében, ahová később felesége és fia is elutazik.

— Vasárnap ismét belefulladt egy ember a lágymányosi holt Dunaágba. Vasárnap este egy öltözet férfiruhát hoztak be a főkapitányságra, amelyet a lágymányosi holt Dunaág partján találtak. A rendőrségi nyomozás révén csakhamar többen akadtak, akik látták, hogy azon a helyen, ahol a ruhát találták, egy ember leveleközött és bement a Dunába, hogy megfürdjék. Hogy ez a fürdőző hova lett, azt senki sem látta, így minden valószínűség szerint a Dunába fulladt. A parton maradt ruha zsebében semmiféle írást nem találtak.

BRILLIANSOKAT gyöngyöket, rágógumikat bárkinél drágábban vessz. Székely Emil Király utca 51. Tel.: J. 105-35 (Teréz-templ. szemé.)

— Egy magyar színész botránya Prágában. Lapunk más helyén közöljük prágai tudósítónk telefonjelentését arról az arcpiritóan bosszantó botrányról, amelyet a Kassa-Pozsony-i színtársulat egyik magáról megfélekedett tagja rendezett a társulat prágai vendégszereplése alatt, a vasárnap esti előadásban. Járai Sándornak hívják azt a színészt, aki előadás közben demaszkirozta magát és nem volt hajlandó szerepét tovább játszani, mert az igazgató nem fizette még ki neki aznap gazsiját és végül is csak akkor ment ki a színpadra, amikor egyik kolléganője (!) lehuzta a briliáns gyűrűjét és odaadta neki biztosítékul a még ki nem fizetett gázsiját. Persze, a publikum sipólt, dobolt és képzelteti mindenképp, hogy mi lesz a mai cseh lapokban. Nem is megyünk bele annak vitatásába, hogy voltak-e ennek a szinte hazaárulás-számbamenő, hihetetlenül perfid viselkedésnek mentségek, mert elképzelhetetlennek tartottuk volna, hogy egy magyar színész idegen ország földjén, pláne Prágában, így súlyosan vétkezzék a magyar színészet presztízse, dicsősége, hírneve ellen. Mi úgy tudjuk, hogy Járai Sándor tagja a Színészszövetségnek. Reméljük és elvárjuk, hogy a szövetség haladéktalanul szigorú eljárást indít ez ellen a bandita-módon viselkedő tagja ellen, aki miatt Magyarország országa egy pillanatra szegény-pírba kellett boruljon! (e. z.)

Özv. Weininger Mórné sz. Engel Johanna a maga családja és a rokonság nevében fájdalomtól sújtottan tudatja, hogy

Weininger Mór

terézvárosi sütőmester

folgyó hó 18-án 63 éves korában hirtelen meghalt.

Utolsó utjára J. hó 20-án, hétfőn d. u. 3 órákon kiserjük a rákoskereszturi izr. temetőben.

A világ legnagyobb sztrájkja fenyegeti Angliát

Husz millió font, hét billió magyar korona költséggel alagutakat építenek London főutcai alatt, hogy így megszüntessék a közlekedési anarchiát és csökkentsék a munkanélküliek számát

London, július 16.

(A Reggel londoni munkatársától.) Anglia a legnagyobb gazdasági válság előtt áll. A munkanélküliek száma havonként százszázalékkal emelkedik. A szénbányászok sztrájkja pedig minden nap bekövetkezhetik. Mindenki tudja, hogy ha a bányászok leteszik a csákányt, akkor a szolidaritás folytán olyan sztrájk törhet ki, amelyhez hasonló még nem fenyegette a szigortárszág lakóit. A gyárak nap-nap után kénytelenek mindnagyobb mértékben korlátozni üzemeiket, nehogy belefulladásnak a túlprodukciónba. Hiába épülnek a londoni utcákon százszámra a modern, hatalmas vasbeton-paloták, hiába épít a londoni földalatti vasút új alagutakat, a munkanélküliek száma egyre nő és arányosan emelkednek az árak is. Az angol gyárparosok pénteken a kormányhoz fordultak segítségért. Követelik, hogy a kolóniákba csak angol gyárak exportálhassanak.

hojkothoz hasonló rendszabályokat sürgetnek a külföldi ipar ellen.

Közben a Marble Arch-nál, a „Márvány-árkád”-nál — a Hyde Park nyugati végén — a legszemérmelenebbűt lássanak a kommunista agitátorok és mint minden gazdasági válságot élő országban, itt is mind hangosabbak lesznek a szélsőségek. Megszülettek már

a brit fascisták

is. Az angol politika és gazdasági élet komoly vezérfőirai hiába szónokolnak, hogy óriási vésztől van kitörőben, amelyet csak két módon lehet megelőzni, ha angol állampolgárok minél nagyobb számmal vándorolnának ki a kolóniákba és hogy le kell szállítani ideig-óráig azt a magas életstandardot, amely ma Angliában megszokott. Az aranyban fürdő gyarmatokra mégsem akarnak kivándorolni, inkább Londonban sétálnak és fölszedik a nyugodt megérettést biztosító munkanélküliséget s ugyanígy senki sem akar változtatni életstandardján sem.

A munkanélküliségen most példátlanul érdekes módon akarnak segíteni.

A nyolcmillió Londonban ugyanis, az utolsó három hónap alatt annyira megnövekedett a forgalom, hogy szinte lehetetlenné vált a közlekedés. Délben 1 órakor a lunch időben és délután 6 órakor, amikor a shop girlek, a typisték — a kereskedősegedek, a bankhivatalnokok és a kereskedők sietnek hazafelé, London belső városrészeiben, a nagy forgalmi gócpontoknál — Strand, Oxford, Circus, Piccadilly Circus, Marble Arch, — néha fél-óránként megakad a forgalom. Autóbuszok ütköznek össze és borulnak föl, kocsik akadnak össze. A nyugodt,

az örökké mosolygó londoni policeman, már alig tud uralkodni a londoni utca közlekedési anarchiáján.

Hetekig tárgyaltak a közlekedési miniszteriumban, hogy mit csináljanak. Előterjesztették rendszabályokat, amelyek mitsem használtak, a gócpontoknál miniszteriumi tisztviselők stopperórával a kezükben számolták, hogy percenként hány jármű halad keresztül. Végül is nagyszerű megoldást találtak ki az érdekelt miniszteriumok. A földalatti vasut-

hoz hasonlóan,

alagutakat, úgynevezett tube-kat fúrnak London fő utjai alá

és ezeken akarják lebonyolítani az úgynevezett nehéz forgalmat. A földalatti alagutakon mennek majd a teherkocsik, a teherautó-mobilok s itt járnak majd az expressz autóbuszok. Így akarják tehermentesíteni a londoni utcákat. Huszmillió fontot, magyar koronában szinte kifejezhetetlenül óriási összeget kér erre a célra a közlekedési miniszterium. Ezzel az óriási építkezéssel egyben a munkanélküliség problémáján is segítenének. Itt akarnak munkát adni a körülbelül 1,300,000 londoni munkanélkülinek. A parlament a közeli napokban veszi tárgyalás alá ezt az utépítési tervet és az előjelek után ítélve, megszavazza a huszmillió fontot, hét billió magyar koronát. Korda Tibor.

A Kormánypart augusztus 19-iki értekezletén megsürgetik a numerus clausus eltörlését

Kállay Tamás mindenben helyesli a népszövetségi ligák uniójának varsói határozatát

(A Reggel tudósítójától.) Az egységes párt a nemzetgyűlés nyári vakációjára alatt is alkalmat fog találni arra, hogy az aktuális politikai és gazdasági kérdésekben állást foglaljon. A párt képviselőtagjai minden hét csütörtökjén megbeszélésre és pártvacsorára gyűlnek össze az Eszterházy-palotában és ezenkívül — amint Almásy László ügyvezető alelnök közölte A Reggel munkatársával —

három formális pártértekezletet fognak tartani, amelyeken a képviselőkön és a főispánokon kívül megjelennek a kormánytagjai is.

Az augusztusi vagy a szeptemberi pártértekezleten nagy érdeklődés közepette fog szóba kerülni

a népszövetségi ligák uniójának varsói határozata,

amely tudvalevően arról szól, hogy az unió sajnálkozással állapítja meg, hogy a numerus clausus Magyarországon még mindig érvényben van. Ezzel a határozattal kapcsolatban az egységes pártnak több tagja készült arra, hogy a numerus claususról szóló törvény revíziójára szólítja föl a kormányt.

A Reggel munkatársa beszélt erről a kérdéstről

Kállay Tamás

Kormányparti képviselővel, aki a következő érdekes kijelentéseket tette:

— En voltam az első a kormánypart tagjai sorában, aki a numerus clausus eltörlése érdekében nyíltan állást foglaltam és sikraszállottam a parlamentben. Ezek után természetes, hogy a népszövetségi ligák uniójának varsói határozatát minden tekintetben helyesnek találom.

Elérkezett az ideje annak, hogy a háborus emlékek az egész vonalon kipusztítsanak és az erről szóló intézkedések foganatosítása alapján újból a kulturállamokat megillető pozícióba kerüljünk.

Meg vagyok győződve arról, hogy az egyenlőségnek a politikai, gazdasági és társadalmi élet minden vonalán be kell következnie, ugyanazonban, hogy ez semmiesetre se történjen nemzeti ügyünk rovására.

Az egységes párt legközelebbi értekezletén élénk vita fog a varsói határozatról, illetve a numerus clausus revíziójáról megindulni és a párt józan gondolkodású tagjai kizártnak tartják, hogy a numerus claususról szóló intézkedés fölfüggesztése még sokáig várásson magára.

Budapest kénytelen lesz kalácsot enni, mert — nincs kenyere

Csaknem teljesen kifogyott a főváros kenyérliszt-készlete — Drágább a kenyérliszt, mint a legfinomabb nullásliszt

(A Reggel tudósítójától.) A fővárosi lisztpiacról a legutóbbi napokban

csaknem teljesen eltűnt a kenyérliszt, ezzel szemben hallatlanul bőséges kínálat mutatkozik fehér lisztben. A barna lisztben beállott hiány és a fehér lisztben bekövetkezett szokatlanul nagy kínálat okai részint tavalyi lisztexportunk speciális voltában, részint a felhajtott liszt-speculációban keresendők. Az elmúlt évben legnagyobb részt barna lisztet exportált a magyar lisztpiac, mert Csehszlovákiának, Ausztriának, Romániának elsősorban erre volt szüksége. Az itthonmaradt barna liszt a pékhez és fogyasztóhoz került és ilyen módon lassanként teljes egészében eltűnt a piacról: kifogyott. Ezzel szemben a fehér lisztet vagonszámra vásárolták a malmok, kereskedők, sőt pékek is spekulációs céllal. Minél jobban közeledett az új buza terminusa, annál nagyobb mennyiségben kerültek piacra ezek a spekulációra vásárolt készletek; a folytonosan fokozódó kínálat pedig természetesen egyre lejjebb szorította a fehér liszt árát. Mivel közben a kenyérliszt ára a nagy kereslet következtében állandóan emelkedett, amire még külföldön soha sehol nem volt példa: a kenyérliszt ára fölülemelkedett a fehér lisztén.

Normális körülmények között a legfinomabb

nullás liszt, az úgynevezett duplafogós, 16-18%-kal drágább a kenyérliszténél, ezzel szemben szombaton 7200 koronájával is kerestek prompt kenyérlisztet, míg a prompt duplafogós 7000-ért kínálják, anélkül, hogy vevő akadt volna rá. A kenyérliszt javára mutatkozó árdifferencia és a kenyérliszt hiánya azután

precédens nélkül álló bonyodalmakat produkált a lisztbörzén.

Egyik nagy fogyasztási szövetkezetnek például egy régebbi kötésből kifolyóan egy vagon kenyérlisztet kellett volna egy lisztnagykereskedőnek leszállítania. A szövetkezet a kenyérliszt helyett fehér lisztet szállított, aminek át vételét a vevő megtagadta, azzal az indoklással, hogy neki kenyérlisztre van szüksége. Az eladó szövetkezet igazgatója erre a tőzsdei szokványoknak egyik valóban főnálló pontjára hivatkozott, amely szerint az eladónak jogában áll az eladott lisztet azonos gyártmányú, de jobb minőségű lisztet szállítani. Ezt a jogot természetesen eddig nemigen vette igénybe az eladó. Ha azonban a barna liszt hiánya és a fehér liszt árához való abnormis viszonya továbbra is fennmaradna, az esedékes barna liszt kötésekét előreláthatóan minden eladó fehér lisztben szállítaná és

a főváros közönsége csakugyan kénytelen lesz kalácsot enni, — mert kenyeret nem kaphat.

Az új liszt megérkezése — ami már augusztus első napjaira várható — természetesen egy csapásra véget vet a kenyérliszt-hiánynak és az árak viszonyát is a normálisra állítja vissza. Az új duplafogós a malmok augusztus-szeptemberre 6800 koronára, a 6-os barna lisztet 5800-ra kalkulálják.

KERTÉSZANTAL cipőszennazációja

VII, Rákóczi-ut 64 és VII, István-ut 10
Üzletombon található készlet miatt elsőrangú salátkészítészű cipőket eddig nem lehetett

olcsó árban
bocsátom t. vevőim rendelkezésére

Gyermekcipők, szandálok minden színben ... 50.000 K-tól
Női cipők minden színben és minőségben... 150.000 K-tól
Férficipők minden színben és minőségben... 200.000 K-tól

Hálószoba topoly, teljes berendezés 8-5 millióért
Ebédülő tölgy, vitrínes komplett, 4-5 millióért külön külön is átadó együtt 13-5 millió K-ért
Podmaniczky-utca 14. szám

3 havi részletfizetésre végez művészi szobafestést
Telefon: 105-78
G. RALITZER
VII, Erzsébet-körut 44

Cyánnal irt

Részletre is

Ditrichstein

KÖZGAZDASÁG

Miért kárumkodik a vidéki gazda és a pesti lakó

(A Reggel tudósítójától.) Két keze van a magyar kormányának, de egyik sem Jákob szelid és simogató, hanem Eszau kegyetlen és szörös keze s az Irás szava szerint egyik sem tudja, mit cselekszik a másik. Az egyik a Cséri-telepre fuvarozza és a Dumába ümleszt a magyar gyümölcstermést, a másik hirtelen és váratlan rendelettel sokszorozza meg e „bűnös“ főváros sulyos gondjait. Két héttel ezelőtt kockáztattuk meg e hasábolon azt a haljóslatu megjegyzést, hogy a magyar gyümölcstermést katasztrófa fenyegeti. És pedig azért, mert nem gondoskodtak kiviteléi lehetőségeiről, nem szervezték meg a vasuti szállítást, nem adtak olcsó cukrot a konzervgyáraknak, hogy a termék értékesíthető legyen. A katasztrófa azóta bekövetkezett, kapkodnak ma már fűhöz-fához, de késő! Kelety elnök ur hosszú cirkusban mosakodik, Ferenczi tanácsos ur szakad Bécsbe, hogy udvarias visszautasításban legyen része és idehaza elrothad a gyümölcs és elkekeredtetten kárumkodik a gazda. A magyar állam jövedelmeinek 75%-át fordítja igazgatási költségekre, s az az óriási apparátus, amelynek eltartása ez elszegényedett ország vállaira nehezedik,

képtelennek bizonyult arra, amit minden részvénytársaság igazgatósága elemi kötelességének tartana, a rábizott ország termelésének értékesítésére.

Most, amikor már részben megérett, részben éréfélben van a gyümölcs, most szaladnak a vámtarifa hősei a szomszédokhoz, a bős protekcionizmus apostolai most előszobáznak Bécsben, ahelyett, hogy márciusban, áprilisban elkészítették volna az utját e kivitelnek, gondoskodtak volna gyors relációkról, leszállított tarifákról, s kölcsönös engedmények árán szereztek volna piacot a magyar gyümölcsnek. Hozzávetőleg megállapítani is lehetetlen, mennyi kárt szenvedett ezen a révén az ország. S ezért senkit felelősségre nem vonnak, mindenki marad a helyén, amíg a dinnyével, a szőlővel, a borral, ugyanez meg nem ismétlődik. A gazdákból álló magyar parlament sokkal gyöngébb ahhoz, sem hogy megtorlást követeljen ezért a mulasztásért, amely gerincesebb országban olyan fölzudulást váltana ki, hogy nyom nélkül elsöpörné e katasztrófa okozott.

Ugyanakkor, amikor a kormány egyik keze ilyen példás előrelátással és kiváló szakértelemmel ellátta a magyar gyümölcs dolgát, a másik kezével bejelenti, hogy a lakók részletfizetési kedvezményét ezentúl nem engedélyezi. Nam az szomorítja el az embert, hogy ilyen könnyedén és egyetlen közlegyintéssel intézik el ezt a kérdést, amely száz meg százezer ember életbevágó érdeke, hanem az indokolás, amelyet hozzáfűznek. Az indokolás, amely szerint azok, akiknek érdekében a részletfizetést engedélyezték, nem vették igénybe, hanem olyanok, akik erre nem szorultak. Honnan tudja ezt a magyar kormány? Miféle statisztika alapján állapította ezt meg? Föl se merjük tételni, hogy e kijelentés a háztulajdonosok egyoldalú bementása alapján történt. A valomási iverk és hivatalos blanketták e klasszikus hazájában nem tudtak nyomtatni még egy blankettát ezzel az egyetlen kérdéssel: Igénybe vette-e a részletfizetési kedvezményt? Ha pedig nagyon lelkiismeretes lett volna a népjóléti miniszterium, készíthetett volna még egy statisztikát és pedig arról, mennyi jelzálogos terhet terheli a budapesti bérházakat? Mert alig ter-

heltelen papírral fizették vissza a sulyos aranyterheket és most ugyane terhekre hivatkozással követelik a negyedévi fizetés visszaállítását.

Valamikor a békében ugyanis negyedévenként fizette a háziur a jelzálogos terhet kamatait és törlesztési részleteit. Ma nem fizeti többé. A közterheket és a házbérrészesedést pedig a lakó az első részlettel köteles kifizetni. Mi címen követelik tehát ettől a várostól,

amely jövedelmeinek nagy részét heti és havi részletekben kapja, hogy egy negyedévre előre fizesse a bért? Amerikában és Angliában lehet hetenként és havonként fizetni, csak nálunk nem? Olyan nagy a tökébőség nálunk, hogy egy negyedévi kamatnyereséghez lehet külön is juttatni a háziurakat? A budapesti polgárság elvesztette vagyonának tetemes hányadrészét állami járadékokon, hadikölcsönökön, jelzálogos kötvényeken és most kénytelen ilyen viharos tempóban valorizálni a háziurak vagyonát, akkor az ő elvesztett vagyonának valorizálásáról szó nem esik. Rendben van. Ha a lakó fizesse emelkedő hányadát az aranybérnek és fizesse ezt negyedévenként előre, akkor gondoskodjék a kormány a budapesti bérházak jelzálogos terheinek sürgős valorizálásáról, hajtsa be a háziurakon a bérek emelkedésével párhuzamos ütemben a papirkoronában visszafizetett jelzálogos terhek kamatait és elmaradt részleteit és építtesen rajta házakat. Lehet, hogy éktelen fölháborodás fogadja ezt a javaslatot a háziurak részéről, de az bizonyos, hogy annál nagyobb megnyugvással fogja köszönteni ez elszegényedett város küzködő lakossága és ezentúl nagyobb készséggel fizeti majd az emelkedő béreket, még ha negyedévenként előre kell is megfizetni őket.

K. D.

× A tőzsde a bécsi realizációkkal szemben változatlanul szilárd és a szombati és vasárnap reggeli magánforgalom gyérszámú kötőselei a németi utótőzsde árfolyamain történtek. Ugyáltszik, a közönség lassan mégis bekapcsolódik a forgalomba, nem az a közönség ugyan, amely pénzét a kispapírok feneketlen torkába öntötte a nagy konjunktúra idején, hanem a régi, néhány száz főnyi tőkés csoport, amely a háború előtt a tőke forgalmát táplálta. A halott fecskék is föltámadnak már, a régi szép idők hausszindikátusai, amelyek a konjunktúra végén olyan sulyosnán vérző sebekkel voltak kénytelen visszavonulni. Bécsből jön a híre, hogy a Magyar Hofherr körül támadt hosszmozgalom egy szindikátus vásárlásaira vezethető vissza. Csak az a kérdés, lesz e vevő, amikor a fölvásárolt papirokat el kell adni?

× A nemzetközi gabonapiac meglepő fordulatai igen sok aggodalmat váltottak ki az utóbbi napokban Budapesten. Míg egész Európa, a kivételes jó termés láttára, lanyha volt az őszi gabonára, amikor már az egész keleteurópai termés megjelenik a piacon, addig Chicago, bár az Egyesült Államok kivételével valamennyi tengerentúli ország előrelátható jó termésről számolt be, szembefordult az európai spekulációval és ugyszólván megkontrémálta az európai baissét. Ez annyit jelent, hogy a 140-től 160 centig emelkedése a chicagói árak, köztönként 50 dollár ráfizetéssel jár nálunk és ha igaz, amit az amerikai szaklapok jeleznek, hogy Chicago 180 centig hajtja föl a buzaárát, akkor minden baissékötésre 100 dollárt fizet rá a spekuláció. Sok jóval nem kecsgetti ez a leromlott európai fogyasztást, mert utját állja az árszínvonal további tartós esökkenésének, hiszen a 180 centes buzaár koronán 80% ártöbbletet jelent a békeárakkal szemben, csak egy reményesség van s ez az, hogy a Federal Reserve Bank, amely mindenképen utját akarja állni a nagy árfölhajtásnak, mint a tavasszal, úgy tán ez összel is a bitelek radikális megvonásával letöri ezt az indokolatlan hausszpekulációt.

× Megalakult a Kötvénytulajdonosok Országos Szövetsége. A magyar hadikölcsönkötvények, záloglevelek, biztosítási kötvények tulajdonosai, miután éveken keresztül hiába várták a kötvények értékének valorizálását, most erélyes mozgalmat indítottak követeléseik elérésére és megalakították a Magyar Kötvénytulajdonosok Országos Szövetségét. Több mint 3000 kötvénytulajdonos lépett be eddig ebbe a szövetségbe, eszlakozását jelentette be ezenkívül több társadalmi egyesület is, köztük: a Nyukosz, a Ptoe és a Falu-Szövetség. A vasárnapi alakuló közgyűlést, amelyen mintegy 400 ember jelent meg, Stezák Lajos, volt országgyűlési képviselő, nyitotta meg, majd dr. Tóth Árpád ügyvéd, mint az előkészítőbizottság elnöke, vázolta az alakuló szövetség céljait. Törvényhozás útján kell rendezni — mondotta — a kötvények valorizációját. Existenciáikat tettünk a kötvények elértéktelenedése és megingatta az államba vetett bizalmat. Az utóbbira jellemző az a végrendelet, amelyet egy nemrég elhalt gazdag földbirtokos tett: egész vagyonát

Motorcsónakok,
vitorlások új és használt állapotban, új skiffek, fedett és tura doublók, balatoni és egyéb csónakok, lapátok, szerelvények, anyagok mélyen leszállított áron eladó.
NAUTICA Motorhajógyár,
Baross-tér 15. sz.

egy rekonára hagyta, de hangsúlyozta, hogy ha az örökös egyetlen fillért is kölcsön ad az államnak, ezzel elveszti az örökségre való minden igényét. A szövetség alapszabályait olvasták föl ezután, amelyeket a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A szövetség országos elnöke dr. Szausz István, az állami számvevőszék volt elnöke választották meg; ügyvezető elnök dr. Eckhardt Tibor, alelnök dr. Homonnay Tivadár nemzetgyűlési képviselő lett, az elnöki tanácsban többek között báró Lukachich Géza altábornagy, a Nyukosz elnöke, dr. Nékám Lajos egyetemi tanár, Tormay Cecile, a Mansz elnöke, Erba-Odescalchi Virgine hercegnő, Séthy Antal államtitkár, a Kansz elnöke és dr. Jellinek Ede kir. járásbíró is helyet foglalnak. Dr. Bari Agost, a „Magyar Pénzügy“ szerkesztője tartott ezután érdekes előadást a valorizációról.

× A Stinnes-örökösök eladják magyar vállalkozóik. Berlinből táviratozza A Reggel tudósítója: A rajna-westfalai elektromosművek tulajdonosai nem sokára gazdát cserélnék, mert a Stinnes-koncern birtokában levő részvénytársaság az Egyesült Iparművek akarják megvásárolni. Ezzel Stinnes Hugó örökösök egy legjelentősebb és legjelentékenyebb vállalatukat adnák át. Ugyáltszik, hogy a Stinnes-örökösök csupán csak szénbányavállalataikat fogják megtartani, mert arról is szó van, hogy magyar és osztrák vasipari érdekeltségeiket fölszabolják, illetve másoknak engedik át ugyanúgy, ahogy azt orosz ipari érdekeltségeikkel tették.

× A világpiac nagy szenzációja: a gumidruk és ezzel a nagy angol és amerikai gumitermelő vállalatok részvényeinek föltartózatlan emelkedése. Az elmúlt hat hónapban a középminőségű nyersgumi ára 1½ shillingről 3½ shillingre emelkedett, a gumivállalatok részvényei azonban még viharosabb ütemben emelkedtek, mert a spekuláció a gumikészletek veszedelmes lecsökkenésére és ezzel az árak további emelkedésére számít. Különösen Hollandiában folyik nagymérvű spekuláció gumirészvényekben és az amsterdami börzén hat hónap alatt több mint 150%-ot kerestek ezeken a papirokon. A gumihausse a nemzetközi árszabványok föltartózatlan emelkedésére és a gumitermelés elmaradására vezethető vissza. Amíg az autómobilgyártás az Egyesült Államokban a kisebb mértékben Európában is rendkívül rohamosan fejlődött és nagyobbodott, addig a gumitermelés nem tartott vele lépést s a tropikus vidékek angol gyarmatain az ugynevezett Stevenson-rendszer, amely a gumifaállomány védelmét célozza, merev szigorral örködött azon, hogy a gumixport előre megszabott kereteit túl ne lépje. Az ez évi gumifogyasztást a nemzetközi statisztika cirka 500.000 tonnára becsülte, amelyből 360.000 tonna esik egyedül az Egyesült Államokra. Viszont ez év első felében a nemzetközi fogyasztás meghaladta a 500.000 tonnát, úgy hogy ez év végéig 100.000 tonna hiányra számíthatnak s ha az angol kormány a kivitelit tilalmakat föl nem oldja, úgy további éremelkedésre lehet számítani.

× Nagy botrányok a flórenci tőzsdén. Flórencből írja A Reggel tudósítója: Két ügynök nagyon alacsony árfolyamon kínálta a Banca Commerciale részvényeit, amire óriási botrány tört ki, amelynek a rendőrség és a fajsista milícia közbejárása vetett véget. A két tőzsdéügynököt megvertek és kidobták, a korlátokat és az árfolyamtablákat összetörték. A rendőrség csak úgy tudott rendet teremteni, hogy a tőzsdetermet kiürítette és bezárta.

NYILTER

Fölvhívás!

**Óvadékbank,
Gazdabank,
Uniobank**

részvényesek, jogaik sürgős megvédése céljából, azonnal közöljék címeiket a darabszám föltüntetésével

Stern Kornállal

Budapest, VIII, Mátyás-tér 15. szám

SAKORVOSI rendelő
vör- és nőnhaltegek részére.
EZÜST SALVARSAN ÖLTÁS
Rendelés egész nap. Rákóczi-ut 52. I. em. 1. Rókussal szemben

Radó Olga
művészeti könyvtárszete

Vállalja egyes és egész könyvtárak bekötését a legzölésesebb körtelben

Régi posta-utca 7-9. sz. alatt

Kézi mosógép

Minden háztartásban nélkülözhetetlen. A ruha nem lesz dörzsölve, sem kelfelve. Egy óra alatt egy egész napi munkát végez. Óriási szappanmegtakarítás. A gépet vételkötelezettség nélkül bárki kipróbálhatja. Bővebbet:

FREUD

Miksa-utca 13. Telefon: József 72-63

MOZI

Filmradló

Hatalmas versengés folyt a magyar filmvilágot költő abban az irányban, hogy az amerikai United Artists-gyár produkcióit, amelyek a világ összes szakembereinek véleménye szerint ma a legjobbak, ki szerzi meg. E versengés most eldőlt. A filmet az Orion-filmgyár szerezte meg Magyarországra. Ezek között van Douglas Fairbanks négy nagyszabású filmje, Chaplin első dráma rendezése, a „Woman of Paris” és végül D. W. Griffithnek „Amerika” című korszakos alkotása.

Amundsen legutóbbi északi utjáról, mint ismeretes, filmfelvételt készített. A kinematográfia technikájának és fejlődésének csodája már az is, hogy a film elkészült, de gyorsaságban is vizsgálják a filmtéchnika azzal, hogy a nagyszerű és a maga nemében bizonyára páratlan film, már két héten belül Budapestén is a közönség elé kerül.

Molnár Ferencnek minden színműve lassanként filmre kerül. Egy német gyár most elkészítette „A testőr”-t. A filmet Robert Wiene rendezte, főszerepét Korda Mária és Alfred Abel játsszák.

Magyarok Amerikában

A magyar tehetségek kivándorlása a háboru utáni időben kezdődött meg, amikor az ország szomorú gazdasági viszonyai egyáltalán nem kedveztek semmiféle művészetnek. A magyar tehetségek kiszivárgása a magyar közönség figyelmét is felkeltette és lassanként mindenki böngészni kezdte a külföldi híradásokat, amelyek egyszer itt, egyszer ott vetettek föl egy-egy magyar nevet a népszerűség hullámainak tetejére.

Es amint figyelni kezdtük, egyszerre észrevettük, hogy széles a világon számos olyan magyar név forog közszájon, amelyeket itthon nem is ismerünk. Ezek közé az itthon ismeretlen nevek közé tartozott egészen a leg-

utóbbi évekig Eva Novák, akit most Amerikában színpadon és filmen egyaránt ünnepelek.

Eva Novák egy, a Felvidékről Amerikába származott úri család tagja, akinek szépsége és drámai tehetsége a legteljesebb sikerre vitte nevét az amerikai közvéleményben.

Eva Novák a legutóbb már több ízben szerepelt a magyar mozik műsorának, amerikai legnagyobb sikerét azonban e héten láthatja a budapesti közönség a Tó-mozi műsorán, a „Világvárosi bűnök” című filmben. Ahol a magyar tehetség az amerikai technikával és kinematográfiai tökéletességgel karöltve dolgozik, ott muszáj a sikernek megteremnie. A Tó-mozi ezen a pompás amerikai filmen kívül Zoro és Huru legnagyobb sikerű játékát, a „Flóta és hegedű”-t mutatja be.

„A nagy Galeotto”

Echegaraynak, a világhírű spanyol drámaírónak egyik legszenzációsabb tragédiája „A nagy Galeotto”. Szimbólum és világfogalom lett a nagy Galeotto, ami alatt minden nyelvén a földkerekségnek a pletykát értik. A pletykát, amely elpusztít házi boldogságot, derékon tör karrieret, földönfutóvá tesz embereket és számkivetetteké asszonyokat. A pletyka rabja ma az egész társadalom és a pletyka öldöklő mérgével van átítatva a közélet.

A pletyka középpontjában áll rendszerint a társaságnak egy ismert szépasszonya. És a pletykának az a tulajdonsága, hogy mindig csak félmondatokat mond, a pletyka mélyén valami igazság van, de az igazság félremagyarázása tönkreteszi azt, akinek sarkába szegődött.

Egy ilyen társaságban szépasszonyt, akit a véletlenek összetalálkozása a pletyka középpontjába visz és sodor, játszik el a jövő héten „A botrány” című filmben Gloria Swanson.

Ennek a pompás amerikai nőnek a szépsége érthetővé teszi a pletykát, a küzdelme, viaskodása a megülő és meggyalázó rágalommal, érdekessé teszi a filmet. Elegancia, pazarság, szépség és izgalom együtt: ez Gloria Swanson legújabb filmje.

A téma magáért beszél, a film nem szorul reklámra, de egyet mégis el kell mondanunk. A film egyes jelenetei a legújabb amerikai divatot mutatják be revü-szerűen és fölvonultatják az amerikai és párisi divatmesterek legújabb remekeit. Káprázatos látványos lesz. A filmet csüförtöktől kezdve a Kamara és a Tó-mozi mutatja be.

Che-Cha-Co

Alaska nem volt mindig az aranyásók és kalandorok eldorádója. Volt idő, amikor még járhatatlan volt Alaska minden hőmezője, csak az étellel meghasonlott, mindenre elszánt emberek mertek nekivágni a farkasok e jéghideg, gyűlöletes országának. A múlt század második felében azután az egész világon elterjedt a hír, hogy az alaskai hőmezők alatt még Klondykenél is gazdagabb aranyföldek vannak. Nosza megindult a népvándorlás a jéghideg északi ország felé és egyszerre benéposult ez a föld is. Kiméretlen tusa, véres harc indult meg minden talpalatnyi földért, a megélhetésért, a messzi ködben csillogó gazdagságért.

Ennek az időnek az áldozatai voltak azok, akik már az első roham után kerültek alaskai földre. Ezeket utoncoknak hívták, az északi indiánok nyelvén Che-cha-coknak. Ez utoncok tragédiája és története perog le előttünk egy filmben, amelynek nevezetessége nem is izgalmas mesélésben és a színészek nagyszerű játékában rejlik, hanem abban, hogy az összes fővételek nem mesterséges hőmezőkön, hanem Alaska földjén készültek.

Igazi hőmezők, igazi gleccsertengerek, igazi hóviharok látványosságai vonulnak el előttünk és festik alá az érdekes, újszerű mesét.

A filmhez, amelyet ma mutat be a Kert-mozgó, Radó István sikerült betöltélt írt, amelyet Báthory Elza operanekesné ad elő minden előadásán.

A Che-cha-co mellett „Aki megölt a szerelem” címmel egy másik amerikai filmet is műsorra tűzött a Kert-mozgó Ruth Clifforddal a főszerepben, valamint hoz egy új Dodo bohózatot, „Dodo, a bohém” címmel, amely a Kert-mozgó által népszerűsített nagyszerű burlesk-színész legújabb sikerét fogja jelenteni.

FENYVES DEZSŐ RT

Mosóosztály:

Grenadin minden színben	9.000
Cérnagrenadin, legjobb minták	14.800
Mosódelén	12.800
Zefírek, minden színben	12.800
Azsur függönyetamin	14.800
Francia cérnamarocain, legújabb minták	19.000
Selyemfényű ruhavászon minden színben	24.000
Buretvaszon öltönyre 70 cm. sz.	27.500
Divatponge 100 cm széles	29.000
Fekete kloth, selyemfényű	36.000
Puplinkülönlegesség minden színben 85 cm. széles	49.800

Gyapjuszövetosztály:

Divatkockás alj- és ruhakelme	33.000
Kosztümkelme, angol zsáner 130 cm széles	55.000
Tiszta gyapju colin kelme	85.000
Tiszta gyapju krém köpenykelme 140 cm. széles	199.800
Kitünő használati öltönykelme	85.000
Eredeti angol divatöltönykelme	178.000
Felöltő- és raglánkelmeújdomság	120.000
Kombinált öltönykellékesomag (tartalmaz egy öltönyhöz szükséges béléanyagokat)	160.000

Vászonosztály:

Fenyves mosott sifón	14.800
Bórerős angin	16.800
Kitünő alsónadrággöpper	25.000
Batisztsifón, 83 cm széles	21.800
Batisztsifón, 130 cm széles	38.850
Pamut lepedővaszon, 130 cm széles	45.000
Pamut paplanlepedővaszon 180 cm széles	50.000
Kitünő törülközők	19.450
Pohártörő	14.000
Kávészakészlet, damaszt, 6 személyes	148.150
Damaszt étkezési készlet, 6 személyes	220.000

Füredőcikkék

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Füredősapka	16.500
Füredőcipő	28.000
Füredőtrikó, kitünő minőség	71.000
Füredőruha, legújabb fazon	97.000
Legújabb strandkabát minden színben	120.000
Kitünő minőségű füredőköpeny	170.000

Konfekcióosztály:

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Női angol homespun kabát legújabb fazon	580.000
Divatmintás marocain ruhák legújabb fazon	99.000
Eponge-ruhák, legújabb fazon	185.000
Divatcsikos aljak	89.000
Mosóvoáruhák legjobb kivitelben	80.000
Trikózsemper, műselyemből minden színben	120.000
Fehér grenadinbluz	89.000
Férfi gumi esőköpeny	298.000
Trikóruha műselyemből minden színben	268.000

Pénteken, e hó 24-én

25%

engedményt adunk az összes füredőruházati cikkekben (frottirkelmék, füredőruhák, kabát, köpeny, trikó, cipő, sapka, stb.) Minden pénteken más-más cikkből adunk ily rendkívüli kedvezményt Ezen kedvezmény csak a hirdetett napon érvényes

Selyemosztály:

Trikóselyem műselyemből duplaszélés	49.000
Nyersselyem minden színben, 85 cm széles	59.000
Crépe de Chine, divatszínekben	85.000
Japone-selyem minden színben, 85 cm széles	78.500
Hímzett nyersselyem minden színben, 85 cm	95.000

Női fehérneműosztály:

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Női nappali ing, azsurral, himezve	33.000
Női hálóing, azsurral	72.100
Női nadrág, azsurral, himezve	33.000
Sifon szoknyakombiné, hímzéssel	69.000
Sifon nadrággkombiné, azsur és hímzéssel	66.600
Zsemper fűzővédő	52.000
Pamutvaszon párnahuzat	70.000
Pamutvaszon paplanhuzat	170.000
Színes paplan, kitünő minőségű	199.000
Valanszien-csipke	500
Féhrneműhímzés	4.000

Férfifehérneműosztály:

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Fehér azsurozott sifonzsebkendő	10.000
Színes nappali ing, 2 külön gallérral	69.000
Színes zefiring	95.000
Rayémellü ing, fehér	92.500
Kitünő hosszú hálóing	95.000
Hosszu alsónadrág, köpperből	64.750
Rövid alsónadrág, kitünő minőség	29.500
Pyjama-öltönyök nagy választékban	214.600

Kötött- és szövöttáruosztály:

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Női harisnyák, minden színben	9.000
Fátyolvékonyosú női harisnyák	33.000
Férfizoknik, tartós minőség	7.000
Divatmintás és hímzett férfizokni	33.000
Gyermektrikók	18.000
Gyermek-apacstrikó, minden színben	25.000
Férfitrikó, minden színben, kitünő minőség	30.000
Gyermekzokni, mintás, több színben	10.000
Különleges mintájú női mellények	148.000

2, 2 1/2, 3 és 4 méteres szövet-, selyem- és mosó-

maradékok példátlan olcsón

Mintákat kivánságra készséggel küldünk

SZÍNHÁZ

Ami az Intim Pistából kimaradt Mondja, kedves Intim Pista,

mit szól a pesti „pali-pörhöz”? Tennessee-nek megvan a majompöre, Pestnek a pali-pöre; mondja, nem látott egy palit vélelenül ezekben a letagadni való esztendőkbén?

— Kiveszték a palik, kérem, mint ősszel a légy. Én már arra sem nagyon emlékszem, hogy voltak-e egyáltalán valamelyesek a világon.

— Dehogyan nem, kérem, csak méltóztassék visszaemlékezni: ha be sem mehetett ön, édes olvasóm, elköltöztetett tiszt, orvos, művész, hivatalnok, a Ritzbe, bizonyosan elment egyszer az igazított üvegajtó előtt, ahonnét kiforgott a pali, az autójába szállani. Azaz, abba a gyönyörű, modern kerek vizilóba, akibe beült, a Rolls-Royce-ba, vagy Mercedesbe. Ha a pali arberendezésére nem méltóztatna már emlékezni, jobban ráemlékszik a drága szép kis művésznőről, akivel együttesen a gépkocsiba emelkedett a pali. Mert művésznő nélkül egy lépést sem, persze! Coty-illat, káprázó fogsor, karsu glazékesztős kar, rajta egyiptomias aranykarikák, gyöngyosor a nyakban, a fényjűz eszercygyéji abécéje, selyemtrikókostüm, exotikus, tömpe napernyő, arany retikül, begeharnya, ezüstbrokát cipellő, ez kellett, hogy ragyogjon, hódítson, lóditson, bódítson a pali mellett. Ez a szerencsétől, konjunkturától kisorsolt, a gyomrát rontott Európától okádott fizikum, a paszulyon, konzerven, spárgán, bőrön, kékpénzen, kávé, rizsen, valutatologatáson, tőzsdékörben megdagadt, fölpuadt epidermis-ballon, ez mint a régi gavallér karikatúrája hőmpölygött be a Ritz tetőjére egy délután, egy Gólem, akinek a homlokában egy ő fogalom már kialakult: a nő! Nő kellett neki, a szörnyetegnek, mászás poloskának, akinek az előmolt katonavértől volt életszine, s a hatást egy meggyalázott boldogtalan ország sóhaját futták föl. Nem emlékezik erre a palira, igazán nem? Volt abban az idomtalan képében egy orra fölállítva neki, kiszagolni, melyik vonattal lehet legkönnyebben lebélyegezetlen ezrest Romániába, Csehszlovákiába kimenteni.

— Ahá...

— Na látja. Volt két füle oldalt odaszerezelve, meghallani a telefonon a bécsi kuliszt, arbitrást. Ő vette birtokba a szükség járdájára kített nevető, illatos, finom kis jószágot, a kényes luxus-életcskét, a tehetséges és bájos fiatal színésznőt. Oh, szegényke, de megszenvedhette a monstrumot.

— Ugy kellett a — palinak!

— Necem, pali-pali-palikám, most, hogy az idők keze végre meghuzta rád a láncot és te kis morajjal lesodródsz az aszfaltról, nem, nem fogod visszakapni, amit az imádoitnak ajándékoztál, aki megfüröztött az élet, a divat, a szépség fényében. Erre ne spekulálj, palikám, S tudd meg, hogy a palik nem szoktak sirni, ha eldémonozták a pénzüket. Eltűnnek szépen és a külteki kávéházból sóhajtkák vissza a régi szép napokat. Te még csak pali se vagy, látod. Nem érdemled ezt a bájos minősítést. Tudd meg, drága pofám: a pali diszkrét urimember volt...

— De csak volt. Talán igaz se volt...

— Hát ha magára nézek, magam is elhiszem. Az igazi palik, bizony, nem így néztek ki, mint maga, kedvelt hívünk, nemes Bendeguz.

— No, de bocsá...

— Ne szóljon közbe! Hát nem látja, hogy még a színházra, erre a mégis csak delikát és jószágu üzletre sincs pali. Folyton halljuk, hogy ez pályázik meg az pályázik, eredmény még sincsen, a viszonyok még mindig éppen olyan rendezetlenek, minden lóg a levegőben,

ugyanugy, mint amikor Faludiék beadták a kulcsot.

— Elég csudálatos dolog.

— Én pedig egyáltalán nem csodálkozom, látja, azon, hogy azok, akik a multban színházzal foglalkoztak, huzódoznak és batoritálnok. Mert éppen úgy, ahogy a politikában minden presztizs felőrödött, úgy nincsen a színházi világban sem egyetlen egy olyan akkreditált ember, aki, ha valamelyik színházra pályázna, úgy azt a közvélemény nyomása alatt oda kellene adni neki. Egyetlen ilyen ember van — aki csodálatos módon hallgat —, pedig nagy szimpátia és egy komoly hit van iránta, hogy ő rendet tudna teremteni az egész színházi fronton — és ez az ember Beöthy László.

— Tényleg, senki sem érti a passzivitását. Dehát mi van tulajdonképen az Uniónál?

— Az van, kedvesem, hogy egyrészt az Ingatlanbank, másrészt a Faludi-Barna-Révész-Bányai-rezsim olyan horribilis összegekkel van betáblázva az Unió ingatlanaira, hogy az a bérő jól meggondolja, mielőtt kauciónak követelt milliárdját ő is betábláztatná — a tizedik helyre. Aztán itt vannak az adók, az

Henry Bernstein az új színpadról, a fiatal írógenerációról és az újságírásról

(A Reggel párisi tudósítójától.) Fölkeresem Henry Bernstein, az „A tolvaj”, a „Baccarat”, a „Judith” és a „Tükörfolyó” világhírű íróját, hogy mondja el véleményét a fiatal írókról, az új színpadról és más színházi dolgokról.

— A fiatal írók — mondotta Bernstein — ma kiváltságos helyzetben élnek. Bátran mondhatjuk, egy tehetséges író ma nem marad észrevétlenül. Sokan vannak, akik valóságos sportot űznek a fiatalok műpártolásából. Én is mindig bátorítottam a fiatalokat, sőt mint a Gymnase-színház igazgatója, elő is adattam fiatal, új írók darabjait. Bezzeg nem volt ilyen jó helyzete a fiatal íróknak akkor, amikor még én is fiatal voltam. Egyedül Antoine törődött velük, neki köszönheti a legtöbb mai nagy író, hogy azzá lett, mert ha Antoine nem adta volna elő első darabjukat, sohasem kerültek volna színre.

— Az utolsó 40 év a háboru kitéréség a dráma renaissance-a volt. Hallatlanul gazdag és bő tehetségekben. A színház kiemelkedett kezdetleges formájából és művészetté lett. A színház megújulásának dátumául, tudva az emberek dátumszeretét, 1882-öt jelölhetjük meg: Henry Becque „Corbeaux” (Holló)-jának bemutatásával. Az az irány, amit romantikusnak neveznek, erős visszafejlődésben van. E valamikor nagyon divatos iskola hanyatlása már a háboru előtt megkezdődött, a háboru realizmusa pedig súlyos csapást mért rá. A romantizmus a fiatalság jele, hátraszoritása tehát azt jelenti, hogy mostani civilizációnk érettebb korba lépett.

— Mi lesz a holnap színháza, ezt senki sem tudja. Meg vagyok győződve, hogy szabadabb lesz, mint a mai. A mai dráma szigorú törvényei, rendszerint a 3 fölvonásosba való tömörítések nem maradhatnak meg. De hogy a daraboknak 30 képük lesz, vagy ellenkezőben, csupán egy fölvonásuk, amely viszont három óráig fog tartani, azt nem tudhatjuk. Lehetőség, hogy egy darabban egyszerre hat vagy hét cselekmény lesz. A mai fiatalság annyi mindent átélt, mi félőregek ugyszólván esőndes korban éltünk. A fiatalok föl fogják használni a pszichológikus szabadságokat, amiket nekünk sikerült kivivnunk, de ehhez hozzátesznek majd mindent, amiről álmodoznak. A rendezők ebben megelőzték az írókat. Igaz,

illetékek, a „pali”-nak igazán nem lehet valami nagy bizalma a dologhoz, hogy csak úgy uk-muk-fuk letegye a horribilis kauciót.

— Igaz.

— És aztán háttérben a régi rezsim is taktikázik, persze, mintha huzná-halaszgatná a dolgokat, mintha úgy akarna valamelyes eredményt elérni. Hogy mit? Azt csak Szalai Emil doktor tudná megmondani! László Ödön se irta még alá a szerződést, annak is minden nap valami újabb ponttal jönnek, hogy már a legszivesebben abbahagyná az egészet. Egyszóval, titokzatos, rejtelmes, sőt félelmes dolgok ezek az Uniónál...

— És imádott stárjaink?

— Járják, édesem, a világot. Biller Reichenhallban pihen ki olasz-spanyol turájának fadaralmait, Péchy Erzsébet Deauvilleban van, Gombaszögi Frida pénteken utazott el a Lago di Comához, utána Párisba megy a kiállításra. A Kosáry-Butykay-Király-ensemble Ostendében nyaral, Heltai Jenőné Firenzében, Darvas e pillanatban Gasteinban van, Molnár Ferenc München környékén, Rátkai ma utazik Atterseebe, Jób pedig már meg is érkeztek. Egyszóval, megy a zajlás színházakban...

— Na és valami jó kis külföldi pletyka.

— Még nem futott be semmi. De ha belföldivel megelepszik...

— Meg én.

— Hát akkor keresztretjévény formájában mondom el. Visszintesen 11 betű és szubrett. Függetlenül 14 betű és herceg. A megfejtők között kisorsoljuk Ismeretlen Költő „Nyári szerelem” című regényét.

csak egy-két rendező, mint Copeau, Genuér, Pitoeff értette meg minálunk, hogy most születik az új színház.

— Pár szót szeretnék mondani az írók anyagi helyzetéről. Amíg a mult században az írás ugyszólván még luxus volt, addig ma már meg lehet élni belőle. De ez nemcsak az irodalomra, hanem a művészet többi részére: a festészetre és a zenére is áll. A mai kor elvitathatatlanul pártolja a művészetet és egy Cézanne-nak vagy Renoir-nak nem kellene attól félnie, hogy éhenhal. Csupán az írásművészet egyik fajtája félreismert, ez a sokat támadott és rágalmazott újságírás. Pedig az újságírásnak igen nagy a jelentősége és felelőssége. Védelemben kellene részesíteni ezt a műfajt, nehogy a jó és értékes újságírók elkedvetlenedjenek és helyüket a tehetségtelen és lelkiismeretlen írások foglalják le maguknak.

Pallós István

* „Száll az ének szájról szájra...” Mindenütt fölhangzanak már a „Nóta vége” országos hírű slágerei. A példátlan sikerű Bus Fekete-Zerkovitz-operett dominálja továbbra is a Budai Szinkör műsorát Honthy Hanna, Kiss Ferenc, Vigh Manci, Kabos Gyula tüneményes együttesével.

Az összes

praktikus házi-asszonyoknak a valódi Franck-hoz való hajlandósága abban leli magyarázatát, hogy a valódi „Franck” a kávédarálóval mint védjegy a legjobb, legizletesebb és a legtartalmasabb kávépótlék!

Két-három ember részére (szét van osztva, kerti)

fő-, vagy üres albérleti modern lakást

Keresek villamos közlekedésű, bútoros szobát, Budapest, 7-8-9 kerület.

Művészek és bohémek találkozóhelye

Károly-pince étterem

átalakított külön helyiségekben

VIII, Bérkocsis-utca 12 (József-körút sarok)

Nyitva este 7 órától

Vacsora magyar-francia konyha polgári árakkal. P o m p á s italok. Figyelmes kiszolgálás

Vezető: Dr. Jeney Sándor színész Eddi és Czákó muzsikál mandolinon, gitáron és bendzsón

